

RP 96/2022 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket och av 7 och 37 § i universitetslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om utövning av veterinäryrket och universitetslagen ändras. Syftet är att reformera bestämmelserna om specialiseringsutbildning för veterinärer i enlighet med de riksomfattande riktlinjerna för utvecklande av specialiseringsutbildningarna. Enligt förslaget ska specialveterinärutbildningen i fortsättningen inte vara en utbildning som leder till examen, utan en yrkesinriktad påbyggnadsutbildning efter universitetsexamen. Genom den föreslagna ändringen överförs det allmänna styrningsansvaret för utbildningen från undervisnings- och kulturministeriet till jord- och skogsbruksministeriet och universitetens roll i styrningen av innehåll och kvalitet i utbildningen stärks. Enligt förslaget upphävs i universitetslagen bestämmelserna om yrkesinriktade påbyggnadsexamina vid universiteten, som i nuläget tillämpas endast på specialveterinärexamen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2023.

INNEHÅLL

| | |
|---|----|
| PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL..... | 1 |
| MOTIVERING | 3 |
| 1 Bakgrund och beredning..... | 3 |
| 1.1 Bakgrund..... | 3 |
| 1.2 Beredning..... | 3 |
| 2 Nuläge och bedömning av nuläget..... | 4 |
| 2.1 Lagstiftning..... | 4 |
| 2.2 Praxis..... | 5 |
| 2.3 Utvecklingstrender inom specialiseringsutbildningarna | 6 |
| 2.4 Bedömning av nuläget..... | 9 |
| 3 Målsättningar..... | 10 |
| 4 Förslagen och deras konsekvenser..... | 10 |
| 4.1 De viktigaste förslagen..... | 10 |
| 4.2 De huvudsakliga konsekvenserna | 11 |
| 4.2.1 Ekonomiska konsekvenser..... | 11 |
| 4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas och universitetets verksamhet..... | 12 |
| 4.2.3 Konsekvenser för utövningen av veterinäryrket | 12 |
| 4.2.4 Samhälleliga konsekvenser | 13 |
| 5 Alternativa handlingsvägar..... | 13 |
| 5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser..... | 13 |
| 5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet..... | 13 |
| 6 Remissvar | 16 |
| 7 Specialmotivering..... | 17 |
| 7.1 Lagen om utövning av veterinäryrket | 17 |
| 7.2 Universitetslagen..... | 20 |
| 8 Bestämmelser på lägre nivå än lag | 21 |
| 9 Ikraftträdande..... | 22 |
| 10 Verkställande och uppföljning..... | 22 |
| 11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning | 22 |
| LAGFÖRSLAG | 26 |
| Lag om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket | 26 |
| Lag om ändring av 7 och 37 § i universitetslagen..... | 29 |
| BILAGOR..... | 31 |
| PARALLELLTEXTER | 31 |
| Lag om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket | 31 |
| Lag om ändring av 7 och 37 § i universitetslagen..... | 35 |
| FÖRORDNINGSGUTKAST | 37 |
| Jord- och skogsbruksministeriets förordning om specialveterinärutbildning | 37 |

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

År 2021 fanns det 505 specialveterinärer i Finland. Detta var cirka 17 procent av alla veterinärer i Finland. Av veterinärer i arbetsför ålder har nästan var fjärde specialveterinärkompetens. Specialveterinärerna arbetar inom veterinärvården i synnerhet med uppgifter som gäller hälsovård och behandling av sjukdomar hos smådjur, hästar och produktionsdjur. En del av specialveterinärerna arbetar inom förvaltningen med myndighetsuppgifter som gäller bland annat livsmedelssäkerhet och bekämpning av djursjukdomar.

Specialiseringsutbildningen vid högskolorna har inom de olika utbildningsområdena utvecklats i enlighet med de riksomfattande utvecklingsmålen. En av undervisnings- och kulturministeriet tillsatt arbetsgrupp föreslog 2013 nya riktlinjer för utvecklandet av specialiseringsutbildningarna vid högskolorna. Riktlinjerna betonar i högre grad än tidigare universitetens roll i arbetet med att bygga upp utbildningar samt vikten av att utbildningen kopplas till arbetslivet. I enlighet med riktlinjerna ska specialiseringsutbildningarna härnäst inte längre vara examensinriktade. Riktlinjerna har genomförts i fråga om specialiseringsutbildningar inom andra områden, men specialveterinärutbildningen har ännu inte setts över.

Veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet tillsatte 2020 ett projekt för en reform av specialiseringsutbildningen för veterinärer. I projektet utreds de framtida utbildningsbehoven och kompetensmålen, möjligheterna till utbildningssamarbete med olika aktörer samt utbildningens förhållande till kontinuerligt lärande och internationella utbildningar. Samtidigt dryftas framtida specialiteter och deras antal, utbildningens längd, möjligheterna att påskynda utexamineringen från utbildningen och öka antalet utexaminerade specialveterinärer samt resurserna för utbildningen. Projektet leds av dekanen för veterinärmedicinska fakulteten. I projektarbetsgrupperna ingår förutom representanter för universitetet också medlemmar från jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, Finlands Veterinärförbund rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Finlands Hippos och ett privat företag som tillhandahåller veterinära tjänster. Målet är att den förnyade specialveterinärutbildningen ska inledas hösten 2023.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts utifrån utvecklingsförslag och utvecklingsriktningar som gäller högskolornas specialiseringsutbildning samt utifrån målen för det pågående projektet för utveckling av specialveterinärutbildningen. Undervisnings- och kulturministeriet och jord- och skogsbruksministeriet har tillsammans avtalat om inledande av beredningen, och propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med undervisnings- och kulturministeriet och Helsingfors universitet. Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 28 januari 2022 ett lagstiftningsprojekt som gäller beredningen (MM049:00/2021).

Beredningsmaterialet finns till påseende på jord- och skogsbruksministeriets webbplats [länk till beredningsmaterial](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftning

Enligt 7 § i universitetslagen (558/2009) kan vid universiteten avläggas vetenskapliga, konstnärliga och yrkesinriktade påbyggnadsexamina som avläggs efter högre högskoleexamen eller utbildning på motsvarande nivå. Universiteten kan också ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller examensdelar i form av fortbildning, öppen universitetsundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning.

Enligt paragrafen bestäms det genom förordning av statsrådet vilken ställning högskoleexamen som avläggs vid universiteten har i högskoleexamenssystemet. I 7 § i förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998) nämns specialveterinärexamen som en av påbyggnadsexamina vid universiteten.

Enligt bemyndigandet i 7 § i universitetslagen utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om examina som kan avläggas vid universiteten, målen för examina, studiernas uppläggning och andra grunder för studierna samt om universitetens utbildningsansvar, dvs. vilka examina som kan avläggas vid de olika universiteten.

I statsrådets förordning om universitetsexamina och specialiseringsutbildningar (794/2004) föreskrivs det om lägre och högre högskoleexamen samt vetenskapliga och konstnärliga påbyggnadsexamina som avläggs vid universitet. Examina inom det veterinärmedicinska utbildningsområdet är veterinärmedicine kandidatexamen, veterinärmedicine licentiatexamen och veterinärmedicine doktorsexamen. De kan avläggas vid Helsingfors universitet. Enligt 1 § i förordningen utfärdas bestämmelser om påbyggnadsexamina separat.

Bestämmelser om yrkesinriktad påbyggnadsexamen för specialveterinärer finns i statsrådets förordning om specialveterinärexamen och rätten att vara verksam som specialveterinär (275/2000). Enligt förordningen kan specialveterinärexamen avläggas vid Helsingfors universitet. Till utbildning som leder till examen kan antas en person som har rätt att vara verksam som legitimerad veterinär. Utbildningen ordnas i form av sex utbildningsprogram, nämligen smådjursjukdomar, hästsjukdomar, hälso- och sjukvård för produktionsdjur, miljöhälsovård (dvs. miljö- och hälsoskydd), livsmedelshygien vid produktion samt smittosamma djursjukdomar. Utbildningens längd är fyra år så att studeranden genomgår en ettårig allmän utbildningsdel där studeranden arbetar i uppgifter som lämpar sig för specialiteten, samt en treårig utbildningsdel som innefattar handledd praktik och som genomförs dels vid ett universitet, dels på ett annat ställe än vid universitet. Av den treåriga utbildningsdelen får högst två år genomföras i universitetstjänst. I utbildningen ingår dessutom en kursformad teoretisk utbildning samt ett förhör för respektive specialitet eller någon annan av universitetet godkänd studieprestation.

Enligt 8 § i universitetslagen (558/2009) är den finsk- eller svenskspråkiga utbildning som leder till högskoleexamen avgiftsfri. För annan offentligrättslig undervisningsverksamhet får universitetet ta ut avgifter enligt vad som föreskrivs i den statsrådsförordning om universitetens avgiftsbelagda prestationer och om prestationsavgifter som utfärdats med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Undervisnings- och kulturministeriet uppställer inga innehållsmässiga eller kvantitativa mål för de specialveterinärexamina som avläggs, och förutsätter inte heller vilka utbildningsmängder som behövs. Anordnande av specialveterinärutbildning beaktas inte i den finansieringsmodell för universiteten som anges i universitetslagen och enligt vilken universitetens basfinansiering fördelas, men universiteten kan använda basfinansieringen för att ordna utbildning genom egna beslut. Ur statsbudgeten har det av anslagen för jord- och

skogsbruksministeriets förvaltningsområde anvisats utbildningsfinansiering som riktats till specialiseringsuppgifter för veterinärstudier vid universitet. År 2021 motsvarade finansieringen en resurs på 9 årsverken (lönekostnader för praktiktjänster). Specialveterinärexamen avläggs årligen av i genomsnitt något under 20 personer.

Enligt lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) är veterinäryrket ett reglerat yrke för vars utövande det krävs en av Livsmedelsverket beviljad rätt att vara verksam som legitimerad veterinär. Veterinärmedicin studerande har dessutom begränsade möjligheter att utföra veterinäruppgifter under studietiden. Enligt lagen får veterinärer inte vidta sådana åtgärder för vilka deras utbildning eller erfarenhet måste anses otillräcklig eller deras verksamhetsmöjligheter begränsade. Rätten att utföra mer krävande veterinärmedicinska åtgärder har dock inte förbehållits sådana veterinärer som specialiserat sig, utan specialveterinärkompetens innebär en yrkeskvalifikation med skyddad yrkesbeteckning. Enligt 42 § i lagen har endast veterinärer som uppfyller de behörighetsvillkor för specialisering om vilka bestäms genom förordning rätt att uppge sig vara specialveterinärer.

Till den del som en veterinär förvärvat specialveterinärkompetens utomlands fattar Livsmedelsverket efter ansökan beslut om erkännande av kompetensen i Finland. Förfarandena i samband med erkännandet beror på om specialistkompetensen har förvärvats inom EU- eller EES-området eller någon annanstans.

I fråga om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer som förvärvats inom EU- och EES-området tillämpas Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EU om erkännande av yrkeskvalifikationer. Yrkeskvalifikationen för veterinärer hör till det system för automatiskt erkännande som avses i direktivet, och till detta anknuter att minimikraven för utbildningen har harmoniserats genom EU-lagstiftning. Till skillnad från behörigheten som specialist hör specialveterinärkompetensen inte till detta system utan till den generella ordningen för erkännande enligt direktivet. Detta innebär att det inte finns närmare bestämmelser på EU-nivå om specialveterinärutbildning. Däremot ska den mottagande medlemsstaten på ansökan kontrollera specialistkompetensen hos en veterinär som kommer från en annan medlemsstat och fatta ett beslut om erkännande, som kan vara förenat med ett krav på kompensationsåtgärder. Nationella genomförandebestämmelser som gäller förfarandet finns i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015).

2.2 Praxis

Av Finlands drygt femhundra specialveterinärer har cirka 32 procent specialiserat sig på sjukdomar hos smådjur och cirka 11 procent på hästsjukdomar. Av specialveterinärerna har cirka 24 procent specialiserat sig på hälso- och sjukvård för produktionsdjur, cirka 20 procent på miljö- och hälsoskydd och livsmedelshygien vid produktion och cirka 13 procent på smittsamma djursjukdomar.

Antalet studerande som avlägger specialveterinärexamen vid Helsingfors universitet är cirka 160–200 varje år. Siffran har länge hållit sig på en relativt jämn nivå. Antalet personer som inleder utbildning har varit 15–44 och antalet utexaminerade har varit 19–23 varje år. Mediantiden för utexaminering var cirka 7,5 år under perioden 2014–2019. Mindre än en femtedel av de studerande utexamineras inom den dimensionerade tidsfristen på fyra år.

Enligt en enkät som gjordes hösten 2018 var den absolut största orsaken till att veterinärer söker sig till specialveterinärutbildning veterinärens vilja att utveckla sin kompetens och även att rikta in sin verksamhet på uppgifter inom en viss specialitet. När man har utrett utexaminerade spe-

cialveterinärers erfarenheter av hur specialiseringen påverkat arbetet och arbetsmarknadsställningen, har cirka 80 procent av specialveterinärerna upplevt att specialiseringens inverkan på deras kompetensnivå har varit mycket stor, medan cirka 15 procent upplevt att den har varit stor. Över hälften har upplevt att arbetsmotivationen ökat och arbetsmöjligheterna förbättrats i mycket hög grad eller i hög grad tack vare specialiseringen. Däremot har specialiseringen påverkat inkomstnivån endast i relativt liten grad: Endast cirka 7 procent av specialveterinärerna upplevde att inkomstnivån har stigit i hög grad eller i mycket hög grad, och mer än 40 procent av specialveterinärerna upplevde att specialiseringen inte alls har påverkat inkomsterna.

År 2009 var antalet specialveterinärer cirka 300. Antalet har således ökat med cirka 40 procent på 13 år. Även antalet veterinärer har ökat under denna period.

Behovet av veterinärer med specialkompetens har ökat särskilt till följd av utvecklingen inom diagnostik och vård av sällskapsdjur. Eftersom människor är beredda att satsa allt mer på vården av sällskapsdjur finns det också en efterfrågan på avancerade tjänster. Enligt uppgifter som Statistikcentralen publicerat och som baserar sig på material från konsumtionsundersökningar har cirka en tredjedel av hushållen något sällskapsdjur, vanligen en hund eller katt. Det belopp som hushållen använde för sina sällskapsdjur hade under en granskningsperiod på 10 år (2006—2016) närapå fördubblats, och störst var ökningen inom tjänster såsom veterinärtjänster.

En annan betydande faktor som ökar kompetensbehovet hos veterinärer är strukturförändringen inom jordbruket, som bland annat innebär en sammanlänkad och specialiserad produktion samt ökad digitalisering. I och med strukturförändringen har antalet nöt- och svingårdar minskat till under hälften jämfört med antalet 15 år tidigare, men antalet produktionsdjur har dock inte minskat i motsvarande grad. År 2021 fanns det cirka 2,1 miljoner nötkreatur, svin, får och getter, medan antalet år 2006 var 2,5 miljoner. Under samma period har antalet fjäderfä ökat betydligt.

I andra uppgifter än sådana som anknyter till tillhandahållande av veterinärtjänster har uppgifterna inom veterinärvården blivit allt mer krävande bland annat på grund av globaliseringen av livsmedelskedjorna och den ökade betydelsen av zoonoser och andra smittsamma djursjukdomar.

2.3 Utvecklingstrender inom specialiseringsutbildningarna

En av undervisnings- och kulturministeriet tillsatt arbetsgrupp lade 2013 fram nya riktlinjer för utvecklandet av specialiseringsutbildningarna vid högskolorna (Expertis i framkanten. Högskolornas nya specialiseringsutbildning, undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2013:7, presentationsblad på svenska).

Arbetsgruppen utarbetade en beskrivning och bedömning av nuläget, en internationell jämförelse samt ett förslag till en ny helhet av specialiseringsutbildningar vid högskolorna. Arbetsgruppen behandlade mer ingående expertisen och hur den ska utvecklas samt specialiseringsutbildningens syfte, mål och ställning ur högskolornas, arbetslivets och arbetsgivarnas, utbildningssystemets och de studerandes synvinkel.

I fråga om genomförandet av specialiseringsutbildningen lade arbetsgruppen fram flera förslag om pedagogiska aspekter samt utbildningens innehåll och organisering. Enligt arbetsgruppens riktlinjer bör det i yrkeshögskolelagen (932/2014) och universitetslagen föreskrivas om specialiseringsutbildning som kompletterar den examensinriktade utbildningen och som svarar mot behovet av att utveckla sådan specialiserad kompetens som den examensinriktade utbildningen eller fortbildningen inte erbjuder. Specialiseringsutbildningarna ska förutom arbetslivets behov

RP 96/2022 rd

bygga på högskolornas forsknings- och utvecklingskompetens och profileringsområden. Utbildningarna ska inte enbart reagera på de behov som kommit fram i arbetslivet utan också förutse förändringar i arbetslivet och utifrån den nyaste kunskapen bidra till att styra förändringarna i önskad riktning. Arbetsgruppen föreslog att som utgångspunkt tas att specialiseringsutbildningarna i princip på lagnivå endast omfattas av allmänt utformade bestämmelser av ramkaraktär. Specialistläkarutbildning, specialisttandläkarutbildning och specialveterinärutbildning utgör undantag.

Enligt riktlinjerna överförs bestämmelserna om specialistläkarutbildning och specialisttandläkarutbildning till de författningar som gäller social- och hälsovårdsministeriet i samband med att dessa utbildningar integreras i den nya helheten av specialiseringsutbildningar. Styrningen av dessa utbildningar överförs till social- och hälsovårdsministeriet, och utbildningen är inte längre examensinriktad. Enligt riktlinjerna frångås kravet på att utbildningen ska leda till examen även inom specialveterinärutbildningen, och utbildningen integreras i den nya helheten av specialiseringsutbildningar. Denna ändring bereds i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet.

Efter att arbetsgruppen färdigställt sin rapport fogades till universitetslagen genom lag 1172/2014 en ny 7 a § (nuvarande 7 c §) som gäller specialiseringsutbildningar och som trädde i kraft den 1 januari 2015. Enligt motiveringen till den regeringsproposition (RP 241/2014 rd) som gällde lagen är specialiseringsutbildningar sådana utbildningar för personer som redan har varit yrkesverksamma vilka främjar professionell utveckling och specialisering, vilka till sin karaktär är avsedda att vara mer bestående än fortbildning och vilka universiteten och yrkeshögskolorna ordnar. Målet med specialiseringsutbildningen är att skapa kompetens inom expertisområden som saknar utbildningsutbud på marknadsmässiga villkor. Som specialiseringsutbildning ska kunna ordnas sådan utbildning i fråga om vilken omfattningen, målen, målgruppen och påvisandet av studerandenas sakkunskap har avtalats mellan yrkeshögskolorna eller universiteten och företrädare för arbets- och näringslivet. Detta tillvägagångssätt stärker högskolornas autonoma ställning vid planeringen och fullgörandet av utbildningsuppgiften. En offentlig förteckning ska föras över avtalen om specialiseringsutbildningar. Närmare bestämmelser om specialiseringsutbildningens gemensamma mål och minimiomfattning samt om avtal om utbildning, avtalets innehåll och ordnandet av utbildning finns i statsrådets förordning om examina och specialiseringsutbildningar vid universitet. Specialiseringsutbildningarna är en del av utbildningssystemet, och finansieringen av utbildningarna grundar sig på högskolornas basfinansiering och på studerandeavgifter. Bestämmelser som motsvarar de bestämmelser som fogats till universitetslagen fogades även till yrkeshögskolelagen genom lag 1173/2014.

Specialiseringsutbildningarna inom medicin och odontologi reformerades 2014 (lag 1355/2014) och kravet på att utbildningarna ska leda till examen slopades. Utbildningarna avskildes från specialiseringsutbildningen enligt universitetslagen genom att styrningen av dem överfördes från undervisnings- och kulturministeriet till social- och hälsovårdsministeriet och genom att bestämmelser om utbildningarna utfärdades i författningar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde i stället för i universitetslagen. Ändringarna genomfördes genom en ändring (4 a §) av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Närmare bestämmelser om utbildningen finns i social- och hälsovårdsministeriets förordning om specialistläkarutbildning och specialisttandläkarutbildning samt om särskild allmänläkarutbildning (56/2015), som innehåller bestämmelser om antagning till utbildningen, utbildningens mål och hur utbildningen ordnas, utbildningsprogrammen och deras längd samt om genomförande av utbildning. I samband med den reform som nämns ovan upphävdes den tidigare statsrådsförordning som gällde specialiseringsexamina.

RP 96/2022 rd

I samband med reformen inrättades det genom lag i anslutning till delegationen för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården en samordningssektion för specialistläkarutbildning och specialisttandläkarutbildning samt för den särskilda allmänläkarutbildningen. Samordningssektionens uppgift är att bedöma de nationella utbildningsbehoven och ta initiativ till utveckling av utbildningen. Medlemmarna i sektionen företräder bl.a. det offentliga och det privata servicesystemet, hälsovårds- och undervisningsmyndigheterna, universiteten samt dem som genomgår specialistläkarutbildning eller specialisttandläkarutbildning.

Bestämmelserna på förordningsnivå om utbildningar inom medicin och odontologi har senast sett över vid ingången av 2020. Utredningar hade visat att det fanns ett behov av att utveckla den innehållsmässiga och kvantitativa styrningen av utbildningen, att ytterligare stärka universitetens roll som samordnare av utbildningen och kvalitetssäkrare samt att effektivisera samarbetet mellan universiteten och servicesystemet. I och med reformen föreskrivs det inte längre i detalj om längden på utbildningarna inom de olika specialiteterna, utan i förordningen fastställs endast utbildningarnas minimilängd, som är fem år inom specialistläkarutbildningen och tre år inom specialisttandläkarutbildningen. Universiteten kan tillsammans inom ramen för förordningen fastställa längden på de olika utbildningsprogrammen. Ett riksomfattande förhör för specialiteten i fråga är inte längre nödvändig del av utbildningen, utan universiteten har möjlighet att beroende på specialiteten tillämpa även andra förfaranden vid bedömningen av kompetensen. Den som genomgår utbildning ska genomföra en minst nio månader lång praktisk utbildning på en hälsovårdscentral, men kravet på att minst hälften av utbildningstiden ska genomföras på ett annat ställe än vid ett universitetssjukhus har slopats i syfte att öka flexibiliteten i utbildningen.

Finansieringen av specialistläkarutbildningen och specialisttandläkarutbildningen baserar sig på den allmänna finansieringen av universiteten samt på statens utbildningsersättning enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) som social- och hälsovårdsministeriet betalar till samkommuner som är huvudmän för ett universitetssjukhus och till andra aktörer som anges i lagen. De universitet som ordnar specialistläkarutbildning och specialisttandläkarutbildning började omfattas av ersättningen vid ingången av 2017, och 2021 betalades det 3,1 miljoner euro i ersättning till dessa universitet. År 2021 reserverades det sammanlagt 96 miljoner euro för utbildningsersättningar, varav 61,6 miljoner euro anvisades till samkommuner som är huvudmän för universitetssjukhus och 29,5 miljoner euro till verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården.

Bestämmelserna om specialiseringsutbildning för veterinärer har inte ändrats sedan de ovan beskrivna riksomfattande utvecklingslinjerna färdigställdes. Behoven att utveckla utbildningen har tidigare utretts i större omfattning i en arbetsgrupp som tillsattes av undervisningsministeriet år 2008 (Rapport om specialiseringsutbildningen för veterinärer. Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2009:17, presentationsblad på svenska). I arbetsgruppens rapport beskrivs den nationella och i någon mån även den internationella specialiseringsutbildningen, veterinärernas uppgifter och behov av specialkompetens samt de anknytande förändringarna i verksamhetsmiljön. Utifrån enkäter och samråd drog arbetsgruppen slutsatsen att det i den situationen inte fanns något behov av att i större omfattning ändra specialiteternas innehåll, exempelvis inrätta nya eller avskaffa befintliga specialiteter. I arbetsgruppens förslag ingick därför inga författningsändringar, och inga förslag ledde till författningsändringar.

Enligt arbetsgruppens uppfattning fanns det dock ett behov av att utveckla innehållet i specialiteterna utifrån de kompetenskrav som verksamhetsmiljön ställer. Dessutom ansåg man att antalet utexaminerade specialveterinärer var alltför litet i förhållande till antalet veterinärer som studerade för specialiseringsexamen och i förhållande till kraven i arbetslivet. Det konstaterades också att det endast fanns ett fåtal platser i den fördjupande del av studierna som hör till utbildningen, och universitetet ansågs inte ha möjlighet att anvisa tillräckliga personalresurser för

handledningen av de studerande. I rapporten föreslogs bland annat antalet handledare och utbildningsplatser utökas, med målsättningen att fördubbla antalet specialiseringsexamina och specialveterinärer under de följande tio åren. Måltillståndet var att 30 procent av yrkeskåren ska ha specialveterinärkompetens.

2.4 Bedömning av nuläget

Det finns en stor vilja bland veterinärer att genomgå specialveterinärutbildning, och de som utexaminerats upplever att specialiseringen i betydlig grad höjer deras kompetensnivå och förbättrar arbetsmotivationen. Utbildningen som helhet är av väsentlig betydelse för att yrkeskårens kompetensnivå ska kunna höjas och för att de samhällsliga kompetensbehoven ska kunna tillgodoses. Problemet är dock att studierna fördröjs. Medianen för den tid det i verkligheten tar att avlägga specialveterinärexamen är 3,5 år längre än utbildningsprogrammets planerade längd. En viktig orsak till detta är att det finns få studieplatser för handledd arbetsplatsutbildning. Även det knappa antalet handledare påverkar studiernas längd. Många veterinärer har dessutom av personliga orsaker, eller exempelvis på grund av svårigheter att få en vikarie för sitt ordinarie arbete, inte möjlighet att studera på heltid.

Enligt de mål som sattes upp av den arbetsgrupp som utredde frågan 2009 behövde antalet specialveterinärer fördubblas och 30 procent av yrkeskåren ha specialveterinärkompetens före utgången av 2019. Sedan rapporten färdigställdes har antalet veterinärer ökat med cirka 40 procent, och mindre än en fjärdedel av veterinärer i arbetsför ålder har specialveterinärkompetens. Även om man är betydlig närmare målen har de således ännu inte nåtts.

Specialveterinärutbildningen är för närvarande utbildning som leder till examen. Utbildningen är dock inte till sin karaktär eller med hänsyn till utbildningsformen utbildning som kan jämföras med andra examina vid ett universitet, utan det rör sig om specialisering som erbjuds under tiden i arbete och som utgår från arbetslivets behov. Därför är det inte nödvändigt att föreskriva om specialveterinärutbildning som examensinriktad utbildning. En annan omständighet som talar för att man slopar kravet på examensinriktad utbildning är att utbildningen i nuläget är den enda examensinriktade specialiseringsutbildningen. Att utbildningen leder till examen är inte heller en förutsättning för att personen ska ha rätt att använda beteckningen specialveterinär.

Ur administrativ synvinkel och med tanke på utvecklingen av utbildningen vore det ändamålsenligt att den allmänna styrningen av specialveterinärutbildningen överförs till förvaltningsområdet för jord- och skogsbruksministeriet, som ansvarar för veterinärvårdssystemet och med vars anslag specialiseringsutbildningen redan i nuläget finansieras.

En motsvarande reform har konstaterats vara behövlig och genomförts inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde i fråga om specialistläkarutbildningen och specialisttandläkarutbildningen. Det finansiella system som hänför sig till styrningen av hälso- och sjukvårdssektorn, och med vilket bl.a. kostnaderna för hälso- och sjukvårdens servicesystem finansieras, skiljer sig dock avsevärt från finansieringen av specialveterinärutbildningen.

Det nuvarande systemet där universiteten har ansvarat för innehållet i och genomförandet av specialveterinärutbildningen har fungerat bra med tanke på ordnandet av utbildningen, och universitetets ansvar för innehållet i och kvaliteten på utbildningen bör ytterligare stärkas. Även bestämmelserna om utbildningarna inom medicin och odontologi har på det sätt som framförs i avsnitt 2.3 under de senaste åren gjorts mer flexibla, med betoning på universitetens roll.

Närmare bestämmelser om specialveterinärutbildningen utfärdas för närvarande genom förordning av statsrådet. Systemet reagerar långsamt på de behov som utvecklingen inom veterinärmedicinen och veterinärvården samt förändringarna i utbudet av och efterfrågan på veterinärtjänster kan medföra, och som ofta förändras snabbt. Inrättandet av ett nytt utbildningsprogram förutsätter dock att programmet är tillräckligt omfattande och att det finns tillräcklig efterfrågan på specialkompetens i arbetslivet. Ett identifierat nytt behov är behovet av att höja kompetensen inom allmänveterinärmedicin exempelvis hos dem som arbetar som kommunalveterinärer. Dessutom finns det planer på att integrera utbildningsprogrammet för livsmedelshygien vid produktion i utbildningsprogrammet för miljö- och hälsoskydd. Bestämmelser om utbildningen ska enligt förslaget i fortsättningen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet i stället för genom förordning av statsrådet såsom för närvarande. Detta kommer att försnabba behandlingen av behövliga författningsändringar.

3 Målsättningar

Syftet med propositionen är att förtydliga helheten av specialiseringsutbildningar genom att förnya specialveterinärutbildningen så att den motsvarar de riksomfattande riktlinjerna.

Målet är att föra specialiseringsutbildningen för veterinärer närmare arbetslivet, att underlätta utvecklandet av utbildningsinnehållet samt att intensifiera kopplingen mellan dels utbildningen och servicesystemet, dels utbildningen och myndighetsuppgifterna inom miljö- och hälsoskyddet. Ambitionen är att den vägen främja produktionen av högklassiga veterinärtjänster och även höja specialkompetensen i andra uppgifter såsom exempelvis tillsynen över djurhälsan och livsmedels- och miljöhygien.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Enligt propositionen ska specialveterinärutbildningen inte längre vara examensinriktad, och utbildningen ska integreras i den förnyade helheten av specialiseringsutbildningar och yrkesinriktade påbyggnadsutbildningar i enlighet med de riktlinjer för utvecklandet av specialiseringsutbildningar vid högskolor som den av undervisnings- och kulturministeriet tillsatta arbetsgruppen lade fram 2013. Ett annat centralt förslag är att det administrativa ansvaret för utbildningen överförs från undervisnings- och kulturministeriet till jord- och skogsbruksministeriet. Denna ändring innebär ingen väsentlig skillnad jämfört med nuvarande praxis, eftersom jord- och skogsbruksministeriet redan nu sörjer för resursstyrningen i fråga om utbildningen och i samarbete med Helsingfors universitet deltar i arbetet med att planera utvecklingen av utbildningen.

Bestämmelser om specialveterinärutbildningen och styrning av utbildningen föreslås i lagen om utövning av veterinäryrket. Specialveterinärutbildningen ska i fortsättningen ordnas av Helsingfors universitet i form av yrkesinriktad påbyggnadsutbildning som ges efter den grundutbildning för veterinärer som krävs för legitimation. Enligt förslaget ska specialveterinärutbildningen ordnas som ett utbildningsprogram vars målsatta tid vid studier på heltid ska vara tre år. För utbildningens längd ska kunna begränsas i förhållande till nuläget ska det förutsättas att det arbete i ett år i uppgifter som lämpar sig för specialiteten som för närvarande utgör den allmänna delen av utbildningen i fortsättningen ska utgöra ett villkor för intagning till utbildningen. Den målsatta tiden för genomförande av utbildningen hänvisar till utbildningsprogrammets planerade längd, och exempelvis erkännande av kompetens som förvärvats annanstans kan i enskilda fall leda till att tiden för genomförande av utbildningen blir kortare än den målsatta tiden.

RP 96/2022 rd

Enligt förslaget ska universitetet anta de studerande och besluta om grunderna för antagningen av studerande. Universitetet ska även besluta om en studerandes möjlighet att räkna sig till godo eventuella tidigare avlagda studier på samma nivå, exempelvis studier utomlands, eller att ersätta studier som hör till utbildningen med sådana studier.

I bestämmelserna om veterinärregistret ska det tas hänsyn till att specialveterinärutbildningen inte längre kommer att leda till examen. Dessutom föreslås bestämmelser om en möjlighet för Livsmedelsverket att vid behov i registret föra in uppgifter även om annan påbyggnadsutbildning som studeranden har genomgått utöver specialveterinärutbildning.

Närmare bestämmelser om specialveterinärutbildningen ska enligt förslaget utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet på motsvarande sätt som i den gällande statsrådsförordningen. Genom förordning ska det närmare föreskrivas om specialveterinärutbildningens mål, studiernas uppbyggnad, utbildningsprogrammen och övriga grunder för studierna. Universitetet ska svara för utbildningens innehåll och kvalitet. Den nya regleringen avses vara något generösare än den nuvarande regleringen. Detta ökar flexibiliteten vid ordnandet av utbildning och kommer exempelvis att göra det möjligt för universitet och andra aktörer att i större utsträckning än tidigare samarbeta kring genomförandet av utbildningen. Ett preliminärt utkast till förordning finns som bilaga till denna proposition.

Det föreslås att bestämmelserna om yrkesinriktade påbyggnadsexamina vid universiteten upphävs i universitetslagen. Bestämmelserna kommer att vara onödiga när enligt förslaget examenskravet slopas i den enda kvarstående examensinriktade specialiseringsutbildningen. Avsikten är att i samband med reformen också upphäva statsrådets gällande förordning om specialveterinärexamen och rätten att vara verksam som specialveterinär.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget har inga direkta konsekvenser för statsfinanserna.

Den föreslagna överföringen till ett annat förvaltningsområde innefattar ingen överföring av anslag eller årsverken från undervisnings- och kulturministeriet till jord- och skogsbruksministeriet, utan överföringen har neutrala budgetkonsekvenser.

Den föreslagna överföringen av styrningsansvaret från ett ministerium till ett annat kommer inte heller att påverka universitetets finansiering, eftersom den budgetfinansiering för universitetet som riktas till specialveterinärutbildningen redan för närvarande fördelas från utgiftsmomentet för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde och inte från utgiftsmomentet för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde (moment 30.20.62 i statsbudgeten, Vissa statsunderstöd och statsbidrag, reservationsanslag 2 år).

Med anslag under momentet har Helsingfors universitet varje år beviljats statsbidrag, som får användas för praktikplatser för veterinärer som specialiserar sig. Enligt statsbudgeten för 2022 beräknas anslag för detta ändamål bli använt till ett belopp av 400 000 euro. Resurserna för handledningen av veterinärer som specialiserar sig har emellertid varit knappa under en längre tid, vilket framgår bland annat av den i avsnitt 2.3 nämnda rapporten från den arbetsgrupp som bedömde utvecklingsbehoven inom specialveterinärutbildningen.

Eftersom utbildningen inte längre kommer att vara examensinriktad kommer bestämmelsen i 8 § i universitetslagen om avgiftsfrihet för utbildning som leder till examen inte att vara tillämplig

RP 96/2022 rd

på utbildningen. Detta innebär att det i statsrådets förordning om avgifter som tas ut i universitetens verksamhet (1082/2009) härfter kommer att vara möjligt att föreskriva att universitetet kan ta ut avgifter av de studerande för utbildningen och att föreskriva om avgifternas storlek.

Att specialveterinärexamen ändras till specialveterinärutbildning medför ett litet behov av att uppdatera veterinärregistret senast i det skede då de som inleder den nya formen av utbildning slutför sina studier. Uppdateringen av registerapplikationen kommer att göras med befintliga resurser så att kostnaderna för uppdateringen täcks inom ramen för de anslag och årsverken som ingår i ramarna för förvaltningsområdet och i statsbudgetarna.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas och universitetets verksamhet

Enligt förslaget upphör undervisnings- och kulturministeriets ansvar som den myndighet som styr specialveterinärutbildningen, och ansvaret överförs till jord- och skogsbruksministeriet.

Överföringen av styrningen av specialveterinärutbildningen till jord- och skogsbruksministeriet innebär ingen ändring i den omständigheten att de centrala målen för utbildningen fastställs på författningsnivå. Enligt förslaget kommer en större del än tidigare av de grundläggande bestämmelserna att finnas på lagnivå.

Helsingfors universitet kommer fortfarande att svara för innehållet i och kvaliteten på specialveterinärutbildningen och för antagningen av studerande till utbildningsprogrammen.

Förslaget medför inga ändringar i Livsmedelsverkets behörighet att besluta om en persons rätt att använda beteckningen specialveterinär när en utbildning som motsvarar specialveterinärutbildning har förvärvats utomlands. Förslaget om att Livsmedelsverket i veterinärregistret även ska få föra in uppgifter om annan påbyggnadsutbildning än specialveterinärutbildning medför inga nya skyldigheter eller uppgifter för verket.

4.2.3 Konsekvenser för utövningen av veterinäryrket

Förslaget medför inga ändringar i den omständigheten att beteckningen specialveterinär är en skyddad yrkesbeteckning som endast får användas av veterinärer som genomgått specialveterinärutbildning. Förutom de som genomgått den föreslagna nya specialveterinärutbildningen ska även de som avlagt en examen enligt de bestämmelser som nu upphävs ha rätt att använda beteckningen. Dessutom får beteckningen användas av dem som genom ett myndighetsbeslut har beviljats denna rätt på basis av specialveterinärutbildning som förvärvats utomlands.

Det att specialveterinärutbildningen inte längre leder till examen bedöms inte påverka arbetsmarknadsställningen för dem som genomgår specialveterinärutbildning. Varken specialveterinärexamen eller specialveterinärutbildning ger exempelvis direkt behörighet för en tjänst, och inte heller utgör någondera en förutsättning enligt lagen om utövning av veterinäryrket för att arbeta i vissa veterinäruppgifter. Utövare av veterinäryrket får inte vidta sådana åtgärder för vilka deras utbildning eller erfarenhet måste anses otillräcklig. Med tanke på de mest krävande åtgärderna som förutsätter särskild kompetens saknar det betydelse om den eventuella specialveterinärutbildningen har genomförts genom avläggande av examen eller inte.

Genom övergångsbestämmelsen i det lagförslag om ändring av universitetslagen som ingår i propositionen förtydligas och tryggas ställningen för sådana studerande som när lagen träder i kraft genomgår sådan examensinriktad utbildning som avses i de bestämmelser som upphävs. Dessa studerande ska ha rätt att välja att antingen slutföra de studier som leder till examen eller att genast börja genomgå den reviderade utbildningen. Övergångstiden föreslås vara fyra år,

varefter studerande vars studier fortfarande pågår automatiskt kommer att övergå till att genomgå utbildningen i dess nya form.

4.2.4 Samhälleliga konsekvenser

Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för att systemet för veterinärvårdstjänster fungerar. Genom att styrningen av specialveterinärutbildningen överförs från jord- och skogsbruksministeriet bättre möjligheter att styra utvecklingen av den specialveterinärutbildning som universiteten ansvarar för i en riktning som motsvarar servicesystemets behov och att vid behov ingripa exempelvis vid eventuella obalanser mellan olika specialiteter. Genom reformen strävar man också efter att antalet personer som genomgår specialveterinärutbildning utvecklas på ett balanserat sätt.

Att utbildningen inte längre leder till examen förtydligar specialveterinärutbildningens ställning som en utbildning nära arbetslivet som genomförs efter examen.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Ett alternativ till den föreslagna ändringen är att bevara den nuvarande specialveterinärexamen. Ett annat alternativ är att utbildningens karaktär av examensinriktad utbildning slopas så att man slopar den utbildningsspecifika speciallagstiftningen och gör utbildningen till en i 7 c § i universitetslagen avsedd specialiseringsutbildning vid högskola.

Att bevarara utbildningen som examensinriktad utbildning anses inte vara ändamålsenligt, eftersom det inte skulle vara förenligt med de riksomfattande riktlinjerna för utvecklandet av högskolornas specialiseringsutbildningar. I fråga om andra motsvarande utbildningar har man redan frångått examensinriktad utbildning.

Styrningen genom lagstiftning av de specialiseringsutbildningar som tillhandahålls vid de högskolor som avses i 7 c § i universitetslagen har endast karaktären av en ram. Samma allmänna målbestämmelser gäller i princip för samtliga specialiseringsutbildningar vid universitet. Vilka utbildningar som ordnas och på vilka områden samt omfattningen av de olika utbildningarna och uppställandet av utbildningsspecifika mål baserar sig i huvudsak endast på avtal mellan universiteten och parterna i arbetslivet. I propositionen anser man att specialveterinärutbildningens omfattning och samhälleliga betydelse och den statliga budgetfinansiering som anvisats för utbildningen talar för en starkare lagstiftningsgrund för utbildningen än vad som föreskrivs i 7 c § i universitetslagen. Utbildningsspecifika bestämmelser på lagnivå och bemyndiganden att utfärda förordning garanterar en möjlighet att påverka utbildningen i den politiska beslutsprocessen. Detta kan behövas exempelvis utifrån förändrade behov i samhället. Inom ramen för 7 c § i universitetslagen är det inte heller möjligt att genomföra en sådan överföring till jord- och skogsbruksministeriet av det allmänna ansvaret för styrningen av specialveterinärutbildningen som föreslås i propositionen.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Europeisk specialiseringsutbildning

Den europeiska specialiseringsutbildningen för veterinärer inleddes 1989, då veterinärerna bildade en arbetsgrupp för att utveckla specialiseringsutbildningen. År 1990 grundades den europeiska organisationen European Association for Veterinary specialisation (EAVS) för att bereda

specialiseringsutbildning. Europeiska kommissionens rådgivande kommitté för veterinärutbildning, Advisory Committee on Veterinary Training (ACVT), behandlade och antog 1992 organisationens utkast till utveckling av specialiseringsutbildningen.

European Board for Veterinary specialisation (EBVS) är en paraplyorganisation för veterinärmedicinska specialistområden (European college), som har registrerats av handelskammaren i Utrecht. Organisationen har en verkställande kommitté, som väljs av dess medlemmar, och flera utskott samt behövlig personal. EBVS uppgift är bland annat att erkänna och bedöma nya specialistområden inom den europeiska utbildningen, föra ett register över dem som genomgått europeisk specialisering (Diplomate of European College) samt att garantera utbildningens nivå genom att övervaka alla godkända specialistområden och deras verksamhet.

Jämfört med den nationella specialiseringen är den europeiska specialiseringen snävare, men djupare. För närvarande ordnas europeisk utbildning inom 27 specialistområden, och utbildningssystemet omfattar fler än 38 specialistkompetenser (qualification). Specialistområdenas verksamhet styrs av EBVS stadgar (constitution) och riktlinjer (policies and procedures). Utbildningen är avgiftsbelagd för de studerande. Mer än 4 000 veterinärer har genomfört utbildningen, bland dem mer än 40 finländare.

Utbildningen räcker minst 4 år. Den som har planer på att specialisera sig ska efter utexamineringen som veterinär arbeta i 1—2 år i lämplig veterinärpraktik (internship) innan han eller hon söker sig till programmet. Veterinären ska alltid ansöka om godkännande av specialiseringsprogrammet (residency) samt av specialiseringsplatsen eller specialiseringsplatserna innan programmet inleds. Aspiranten ska ha en utsedd handledare som har specialiseringsutbildning inom branschen (Diplomate).

Studierna omfattar beroende på specialistområdet praktiska studier, forskningsarbete och avfattande av minst två internationella, kollegialt utvärderade artiklar, samt årlig noggrann rapportering till nämnden för specialistområdet. När alla prestationer som krävs har utförts med godkänt resultat, ska den veterinär som specialiserar sig genomgå ett specialitetsspecifikt förhör, som vanligen består av såväl skriftliga som muntliga delar.

Var och en som genomgått utbildningen ska för att behålla yrkesbeteckningen vart femte år genomgå en omprövning av kompetensen. Omprövningen baserar sig på rapportering av den egna aktiviteten under de senaste fem åren. Specialistområdet antingen godkänner eller förkastar rapporten. Om rapporten förkastas eller personen i fråga inte lämnar någon rapport, får han eller hon status som icke-aktiv medlem.

I uppbyggnaden av det europeiska specialiseringssystemet har man i hög grad utgått från Förenta staternas motsvarande system, varför systemen är sinsemellan mycket likadana.

Specialiseringsutbildning i de övriga nordiska länderna

I Sverige finns grundläggande bestämmelser om specialistveterinärutbildning och specialistkompetens som veterinär i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och förordningen (2009:1386) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. De benämningar som visar specialisering inom ett visst specialistområde (specialistkompetens i) är på samma sätt som i Finland skyddade yrkesbeteckningar, dvs. ingen yrkesuppgift har genom lagstiftning förbehållits specialistveterinärer. Rätten att använda beteckningen beviljas av Jordbruksverket på ansökan. Specialistområdena har namngetts och kraven på utbildningen fastställts genom föreskrifter av Jordbruksverket.

RP 96/2022 rd

Specialistveterinärutbildning ordnas av Sveriges veterinärförbund. Tidigare beslutade Jordbruksverket om utbildningens innehåll, kraven på utbildningen och utbildningsplatserna, men i och med den reform som trädde i kraft vid ingången av 2022 har dessa uppgifter koncentrerats till utbildningsanordnaren. I samma reform gjordes ändringar i specialistområdena: specialistområdena sjukdomar hos hund och katt, sjukdomar hos häst, sjukdomar hos gris och sjukdomar hos nötkreatur har behållits, men utöver dessa har det kommit till specialistområden för sjukdomar hos mindre sällskapsdjur och sjukdomar hos små idisslare. Det har skett ändringar i innehållet i specialistområdet livsmedelshygien, och områdets namn har ändrats till veterinär folkhälsa.

Den svenska utbildningen omfattar minst tre års handledd praktik under ledning av en specialistveterinär. Till utbildningen hör dessutom fördjupade kurser och konferenser inom specialistområdet, handledda litteraturstudier, skriftliga arbeten på området samt förhör. Inträdeskravet till utbildningen är att personen har rätt att arbeta som legitimerad veterinär. De tidigare ytterligare kraven på tillgång till utbildning i fråga om sjukdomar hos nötkreatur och gris samt livsmedelshygien har slopats. Sveriges veterinärförbund tar för utbildningen ut avgifter som uppgår till cirka 6 000 euro per studerande.

De som har katter, hundar eller hästar som specialitet kan ytterligare specialisera sig på ett snävare ämnesområde, såsom inre medicin, kirurgi, ögonsjukdomar eller reproduktion. Från ingången av 2022 har vissa nya möjligheter till specialisering öppnats för veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, och ytterligare specialisering ("steg 2") för veterinärer med specialistkompetens i sjukdomar hos häst inleddes först vid den tidpunkten. Steg 2-utbildningen varar i cirka 2–3 år och berättigar till att i samband med den skyddade yrkesbeteckningen uppe ämnesområdet för specialiseringen (t.ex. specialistkompetens i kirurgi hos hund och katt).

Antalet specialistveterinärer var i Sverige vid millennieskiftet ungefär detsamma som i Finland, dvs. endast cirka 300, men antalet har sedan dess ökat snabbt. Antalet veterinärer som är specialiserade på sjukdomar hos hund och katt är för närvarande cirka 350. Cirka 70 specialistveterinärer har genomfört steg 2-utbildning.

I Norge ordnas specialistveterinärutbildningen av Norges veterinärförbund (Den Norske Veterinærforening), till vilket ministeriet (Landbruksdepartementet) har delegerat behörigheten i frågan. Livsmedelsverket (Mattillsynen) fastställer ramarna för utbildningen och beviljar dem som genomgått utbildningen rätt att använda den skyddade yrkesbeteckningen för specialistområdet. Rätten att använda beteckningen gäller i fem år och kan förnyas på ansökan, om sökanden uppfyller de krav som gäller förnyad beteckning.

Det finns fem specialistområden: vattenbruk och fisksjukdomar, sjukdomar hos hästdjur, sjukdomar hos hund och katt, sjukdomar hos produktionsdjur samt veterinär folkhälsa. Studierna omfattar kurser, handledd praktik, självstudier och ett förhör.

I Danmark ansvarar den danska veterinärföreningen (Den Danske Dyrlægeforening) för förvaltningen av specialistveterinärutbildningen och för utbildningsinnehållet. Specialistområdena är i princip begränsade: man kan specialisera sig på exempelvis dermatologi, onkologi eller röntgenundersökningar. Beteckningen "specialdyrlæge" beviljas av det danska veterinär- och livsmedelsverket (Fødevarestyrelse) efter ansökan. För att få behörighet krävs minst tre års fortbildning. Dessutom ska personen ha minst 4 års praktisk erfarenhet på specialistområdet. Vidare ska personen ha deltagit i vetenskapliga evenemang inom specialistområdet och publicerat artiklar på området.

6 Remissvar

Yttrande om propositionen har begärts av följande remissinstanser: undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Livsmedelsverket, universiteten, Institutet för hälsa och välfärd, regionförvaltningsverken, Finlands veterinärförbund rf, Suomen Kunnaneläinlääkäriiliitto – Finlands Kommunveterinärförbund rf, Suomen eläinlääkäripraktikot - Finnish Association of Veterinary Practitioners - Finlands veterinärpraktiker ry, Suomen Yksityiset eläinlääkärit ry, Suomen valvontaeläinlääkäriiliitto ry - Finlands tillsynsveterinärförbund rf, Eläinlääkärihygienikkojen yhdistys ry, Veterinärhygienikernas förening rf, Suomen Tuotantoeläinlääkäriyhdistys ry, Föreningen för Finlands Produktionsdjursveterinärer rf, Eläinlääketieteen kandidaattiyhdistys EKY ry, Veterinärmedicinska kandidatföreningen VKF rf, Finlands Kommunförbund rf, KT Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Elintarviketeollisuusliitto ry, Livsmedelsindustriförbundet rf, Eläinten terveys ETT ry samt SEY Suomen eläinsuojelu ry, Djurskyddet Finland rf. Förslaget var på remiss från den 17 mars till den 2 maj 2022, och det kom in 9 yttranden.

Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet uttryckte sitt understöd till de föreslagna ändringarna. Finansministeriet meddelade att det inte har något att yttra om propositionen. Veterinärmedicinska fakulteten vid Helsingfors universitet framförde som sin ståndpunkt att propositionen till sitt centrala innehåll och i fråga om tidsplanen för ikraftträdandet är i linje med målen för och framskridandet av utbildningsreformen vid fakulteten.

I yttrandet från Helsingfors universitet och dess veterinärmedicinska fakultet ansågs det att utbildningens finansieringsgrund bör förnyas genom ökad särskild statlig finansiering, när utbildningen ändras från examensinriktad utbildning till yrkesinriktad påbyggnadsutbildning. Veterinärmedicinska fakulteten har för närvarande inga planer beträffande avgifterna för utbildningen, men fakulteten meddelade att den allmänt taget kan understöda att bestämmelser om avgifter utfärdas i framtiden vid behov.

Finlands veterinärförbund rf ansåg det inte vara önskvärt att specialveterinärutbildningen är avgiftsbelagd, eftersom den inte främjar det gemensamma målet att öka antalet specialiserade veterinärer. I yttrandet ansågs det att specialiseringsutbildningen som helhet är av avgörande betydelse när det gäller att höja kompetensnivån hos yrkeskåren och tillgodose samhällets behov. Veterinärförbundet föreslog att det inrättas ett lagstadgat organ bestående av företrädare för olika intressentgrupper, som ska ha till uppgift att regelbundet följa utbildningen för specialveterinärer och komma med initiativ beträffande utvecklingen av den. Propositionen har inte ändrats på grund av förslaget, eftersom den verksamhet för att utveckla veterinärutbildningen som samordnas av Helsingfors universitet, och som bland annat innefattar en delegation som består av intressegrupper, tillsammans med det pågående projektet för utveckling av specialveterinärutbildningen anses vara tillräckliga för detta ändamål.

Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK understödde i sitt yttrande propositionen och ansåg att propositionens mål, exempelvis målet att föra utbildningen närmare arbetslivet och utveckla utbildningens innehåll, bidrar till att säkerställa tillgången till och ett tillräckligt antal veterinärer i regionerna. Veterinärhygienikernas förening ansåg i sitt yttrande att det vid sidan av miljö- och hälsoskyddet och hygienin inom livsmedelsproduktionen är viktigt att man höjer kompetensen i fråga om djurens välbefinnande och tillsynen över djurskyddet.

Till följd av Livsmedelsverkets yttrande har bestämmelsen om veterinärregistrets informationsinnehåll preciserats. Utifrån yttrandena från Livsmedelsverket och veterinärmedicinska fakul-

teten vid Helsingfors universitet har motiveringen till propositionen kompletterats till vissa delar. Med anledning av justitieministeriets yttrande har i propositionen gjorts vissa preciseringar som hänför sig till statsrätt och dataskyddsbestämmelser.

Remissinstanserna hade ingenting att anmärka mot de ändringar som föreslås i universitetslagen.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om utövning av veterinäryrket

32 §. Veterinärregister. Det föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket ändras till Livsmedelsverket i paragrafens 1 mom. Den ändring som gäller myndigheterna genomfördes genom lagen om Livsmedelsverket (371/2018). I enlighet med 10 § i den lagen avser en hänvisning i någon annan lag eller förordning till Livsmedelssäkerhetsverket eller Landsbygdsverket efter ikraftträdandet av den lagen Livsmedelsverket. Dessutom ändras formuleringen i momentet så att de begrepp som där används till den del som gäller termen personuppgiftsansvarig entydigt ska motsvara Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Det föreslås att 2 mom. 1 punkten ändras så att bland de uppgifter som ska föras in i registret nämns uppgifter om eventuell specialveterinärutbildning som personen genomgått. I punkten behålls omnämmandet av en eventuell avlagd specialveterinärexamen. Av registret kommer således att framgå personens specialveterinärkompetenser med skyddade yrkesbeteckningar, oberoende av om den utbildning som genomförts har varit examensinriktad eller av den föreslagna nya typen av specialveterinärutbildning.

Det föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket ändras till Livsmedelsverket i paragrafens 3 mom. Till momentet fogas också en bestämmelse enligt vilken Livsmedelsverket i veterinärregistret även kan föra in uppgifter om annan genomförd påbyggnadsutbildning än specialveterinärutbildning. Livsmedelsverket har hittills i registret fört in uppgifter om besiktningsveterinärs- och hygienikerexamen, vilka ger kompetens för vissa tjänsteuppdrag. Att också vissa andra utbildningar förs in i registret kan vara motiverat, eftersom man vid tillsynen enligt lagen bland annat kan bli tvungen att bedöma om veterinären i utövningen av sitt yrke har vidtagit åtgärder för vilka han eller hon måste anses ha otillräcklig utbildning. Bestämmelsen medför ingen skyldighet för Livsmedelsverket att registrera påbyggnadsutbildningar och fortbildningar, utan Livsmedelsverket ska inom ramen för sin tillsynsuppgift självständigt fatta beslut om att registrera sådana uppgifter.

39 §. Ändringssökande. I paragrafen föreslås ett nytt 5 mom. med en informativ hänvisning till bestämmelsen om ändringssökande i universitetslagen. Enligt 82 § i universitetslagen får en studerande söka ändring i exempelvis ett universitets antagningsbeslut genom att göra en begäran om omprövning. Enligt 83 a och 84 § i universitetslagen får vissa beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen.

40 §. Rätt att få uppgifter. Det föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket ändras till Livsmedelsverket i paragrafen. Dessutom ändras den bestämmelse i paragrafen som gäller Livsmedelsverkets och regionförvaltningsverkets rätt att trots sekretessbestämmelserna få upplysningar och utredningar som behövs, så att rätten gäller sådana upplysningar och utredningar som är nöd-

vändiga. Paragrafen föreslås också bli preciserad genom en hänvisning till de kapitel och paragrafer i lagen där det föreskrivs om de myndighetsuppgifter som rätten att få uppgifter hänförs till.

41 b §. Specialveterinärutbildning. I 1 mom. föreslås bestämmelser om syftet med specialveterinärutbildningen och om dess ställning inom utbildningssystemet. Avsikten är att specialveterinärutbildning ska vara utbildning för veterinärer som redan har varit yrkesverksamma och syfta till att fördjupa veterinärens kompetens och expertis inom en viss specialitet samt att säkerställa tillgången till expertis inom specialiteten i servicesystemet för veterinärområdet och i andra uppgifter som lämpar sig för veterinärer. I praktiken kommer utbildningen att vara utbildning efter veterinärmedicine licentiatexamen, men enligt förslaget ska det inte i lagen ställas några hinder för att även en person som har genomgått en jämförbar veterinärutbildning utomlands kan genomgå utbildningen.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om utbildningsansvar. Bestämmelser om den ansvariga aktören föreslås bli utfärdade på lagnivå. Detta innebär ett undantag från att bestämmelser om universitetens utbildningsansvar i regel utfärdas genom förordning av statsrådet. I propositionen anses det dock inte ändamålsenligt att bestämmelser om anordnaren av specialveterinärutbildning utfärdas genom förordning. Eftersom Helsingfors universitet är det enda universitet i Finland som ordnar grundläggande veterinärutbildning har endast Helsingfors universitet förutsättningar att ordna omfattande yrkesinriktad påbyggnadsutbildning. Det att Helsingfors universitet ska ha ansvaret för att ordna utbildningen inbegriper bland annat ansvar för antagningen av studerande, för utbildningens kvalitet och för utfärdande av intyg till studerande. Att Helsingfors universitet ges ansvaret för att ordna utbildningen hindrar dock inte att universitetet eventuellt samarbetar med andra universitet och aktörer för att genomföra utbildningen.

Enligt momentet ska till utbildningen kunna antas en person som i Finland har fått rätt att vara verksam som legitimerad veterinär. Ett ytterligare krav ska vara att personen efter att ha avlagt grundexamen för veterinärer i minst ett år har varit verksam i uppgifter som lämpar sig för specialiteten. Universitetet ska besluta om antagningen av studerande. Universitetet ska också besluta om grunderna för antagningen av studerande. Detta ska innefatta beslut om bland annat den arbetserfarenhet som lämpar sig för respektive utbildningsprogram och om huruvida denna erfarenhet ska ha förvärvats i Finland eller om det räcker med erfarenhet som förvärvats utomlands. Kravet på erfarenhet som förvärvats i Finland kan vara motiverat exempelvis på grund av de administrativa kunskaper och kunskaper om lagstiftningen som krävs i utbildningen.

Av de grunder för god förvaltning som anges i förvaltningslagen (434/2003) kan härledas ett krav på att urvalskriterierna ska vara proportionerliga i förhållande till utbildningsverksamhetens mål och att de sökande ska behandlas jämlikt vid antagningen.

Enligt förslaget ska specialveterinärutbildningen ordnas i form av utbildningsprogram vilkas målsatta tid vid studier på heltid ska vara tre år. Utbildningens längd har samband med dess karaktär och art, och bestämmelsen om en minimilängd anses inte hindra att man utvecklar utbildningens innehåll på ett flexibelt sätt. Ett av syftena med reformen av specialveterinärutbildningen är att undanröja de flaskhalsar i utbildningssystemet som orsakar betydande skillnader mellan studiernas eftersträvade och faktiska längd. På grund av de studerandes livssituation och arbetssituation är det emellertid inte tillnärmelsevis alltid möjligt att bedriva heltidsstudier. Därför kan dessa skillnader minska, men inte elimineras helt och hållet.

I momentet föreslås också en bestämmelse om tillgodoräknande av eventuella tidigare studier, exempelvis studier utomlands. Den föreslås bli formulerad som en hänvisning till 44 § 3 mom. i universitetslagen.

I 44 § i universitetslagen föreskrivs det dessutom om den studerandes rätt att av universitetet få veta hur bedömningsgrunderna har tillämpats på den studerandes egen studieprestation. Universitetslagen innehåller också vissa andra sådana bestämmelser som tillämpas på alla studerande, dvs. även på andra än examensstuderande, och som kan bli tillämpliga även på personer som genomgår den föreslagna specialveterinärutbildningen. Sådana är exempelvis bestämmelserna om disciplinära åtgärder mot en studerande.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om utbildningsramen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Utgångspunkten är att lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga, konstnärliga och yrkesinriktade påbyggnadsexamina administrativt sett hör till undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde. Eftersom man i samband med reformen av specialveterinärutbildningen kommer att slopa kravet på att utbildningen ska leda till examen, finns det inget hinder för att styrningsansvaret för utbildningen överförs på jord- och skogsbruksministeriet. Den föreslagna författningsnivån gör det möjligt att göra ändringar i förordningen i ett enklare förfarande än hittills, i det fall att behoven inom servicesystemet förändras.

42 §. Rätt att använda beteckningen specialveterinär. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras i syfte att klargöra att utövandet av specialveterinäryrket som specialveterinär innebär en rätt att använda en skyddad yrkesbeteckning.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att en veterinär som genomgått den specialveterinärutbildning som avses i 41 b § har rätt att använda beteckningen specialveterinär. I momentet tas dessutom in en bestämmelse om en motsvarande rätt för dem som avlagt den specialveterinärexamen som nu slopas att använda beteckningen specialveterinär. Dessutom ska veterinärer som Livsmedelsverket genom sitt beslut har beviljat rätten att använda beteckningen specialveterinär få använda den beteckningen.

Paragrafens 2 mom., som gäller erkännande av yrkeskvalifikationer enligt EU-lagstiftningen, motsvarar det gällande 2 mom.

Paragrafens 3 mom. föreslås i huvudsak motsvara gällande 3 mom., men kravet på en examen som motsvarar specialveterinärexamen ändras till ett krav på en utbildning som motsvarar specialveterinärutbildning. Detta innebär att den utbildning som erkänns inte nödvändigtvis behöver vara examensinriktad, men den ska till sin nivå och sitt innehåll åtminstone i stora drag motsvara en finsk utbildning. En närmare motsvarighet kan till behövliga delar säkerställas genom krav på kompletterande studier. Formuleringen av det bemyndigande att utfärda förordning som finns i momentet ändras på det sätt som föreslås nedan i avsnitt 8.

Övergångsbestämmelser. I samband med ikraftträdandebestämmelsen i den föreslagna lagen föreslås en övergångsbestämmelse enligt vilken lagen inte inverkar på sådan rätt att använda beteckningen specialveterinär som förvärvats i enlighet med de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande.

I de fall som inte omfattas av det föreslagna 42 § 1 mom. rör det sig i princip om tidigare myndighetsbeslut som fattats av den myndighet som föregick Livsmedelsverket. Att dessa beslut förblir i kraft är utgångspunkten också på grund av principen om att förvaltningsbeslut står fast. Dessutom föreslås bestämmelsen omfatta fall som exempelvis specialveterinärer inom området smittsamma djursjukdomar, som inte har genomgått någon utbildning som leder till examen men som har förvärvat rätten att använda beteckningen specialveterinär på det sätt som anges i 8 § 5 mom. i den statsrådsförordning om specialveterinärexamen och rätten att vara verksam som specialveterinär som avses bli upphävd. Detta har innefattat ett krav på att veterinären före

den 1 januari 2003 under minst sju år har arbetat som legitimerad veterinär i uppgifter som gäller bekämpning och behandling av smittsamma djursjukdomar på ett av universitetet godkänt sätt och att veterinären på ett godtagbart sätt har genomgått ett förhör inom specialistområdet smittsamma djursjukdomar.

Det är möjligt, men inte särskilt sannolikt, att ansökningar om erkännande av specialveterinärutbildning som genomförts utomlands är anhängiga när den föreslagna ändringen träder i kraft och att Livsmedelsverket i samband med behandlingen av ansökningarna har ålagt en sökande kompensationsåtgärder eller kompletterande studier. För denna situation föreslås det en övergångsbestämmelse enligt vilken sådana ansökningar ska behandlas i enlighet med de bestämmelser som nu föreslås bli upphävda. Vid fastställandet av ytterligare krav jämförs den kompetens som förvärvats utomlands med de krav som ställs på utbildningen i Finland. Genom bestämmelsen säkerställer man att de sökandes ställning inte påverkas av att de nationella bestämmelserna ändras mellan den tidpunkt då de ytterligare kraven fastställdes och tidpunkten för beslutet om erkännande.

7.2 Universitetslagen

7 §. Examina och övrig utbildning samt examensstruktur. I 1 och 2 mom. stryks omnämmandet av yrkesinriktade påbyggnadsexamina. I den gällande paragrafen nämns yrkesinriktade påbyggnadsexamina vid sidan av lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga och konstnärliga påbyggnadsexamina som sådana examina som avläggs vid universitet. I praktiken är specialveterinärexamen dock den enda yrkesinriktade påbyggnadsexamen som kan avläggas vid ett universitet. Eftersom enligt propositionen också specialveterinärutbildningen ska ändras så att den inte längre leder till examen är det onödigt att yrkesinriktade påbyggnadsexamina nämns i paragrafen.

37 §. Behörighet för studier som leder till högskoleexamen och för specialiseringsutbildning. Det föreslås att paragrafens 7 och 8 mom. upphävs. Det förstnämnda momentet gäller antagning av studerande till studier som leder till yrkesinriktad påbyggnadsexamen, och det senare momentet innehåller ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning om behörighet för studier som leder till yrkesinriktad påbyggnadsexamen. Dessa bestämmelser kommer att vara onödiga, eftersom den enda kvarstående yrkesinriktade påbyggnadsexamen föreslås bli slopad bland universitetsexamina.

Övergångsbestämmelser. I paragrafen föreslås en övergångsbestämmelse som gäller ställningen för de studerande som vid tidpunkten för ikraftträdandet av lagen studerar för den yrkesinriktade påbyggnadsexamen som föreslås bli slopad. I praktiken skulle det röra sig om en examen enligt statsrådets förordning om specialveterinärexamen och rätten att vara verksam som specialveterinär. Den förordningen har stiftats med stöd av den upphävda universitetslagen (645/1997) men har med stöd av 3 § i lagen om införande av universitetslagen (559/2009) förblivit i kraft. Förordningen har inte ändrats sedan dess, trots att den nuvarande universitetslagen innehåller ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om yrkesinriktade påbyggnadsexamina som preciserar den lagen.

I paragrafen föreslås en bestämmelse om att den studerande antingen kan avlägga examen eller övergå till att genomgå den nya form av specialveterinärutbildning som föreslås i propositionen. Avsikten är att universitetet ska besluta om arrangemangen i samband med övergången. Om den studerande inte har avlagt examen inom fyra år, ska han eller hon börja studera enligt den nya specialveterinärutbildningen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I 7 § i universitetslagen som föreslås bli ändrad föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar det gällande bemyndigandet och enligt vilket närmare bestämmelser om examina som kan avläggas vid universiteten, målen för examina, studiernas uppläggning och andra grunder för studierna, vilka examina som kan avläggas vid de olika universiteten (utbildningsansvar) samt om vilken ställning högskoleexamina som avläggs vid universiteten har i högskoleexamenssystemet utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom föreslås i paragrafen ett bemyndigande motsvarande det gällande, enligt vilket bestämmelser om den närmare fördelningen av utbildningsansvaret mellan universiteten utfärdas genom en förordning av undervisnings- och kulturministeriet som bereds i samarbete med universiteten. Bemyndigandena anses vara behövliga och med hänsyn till 80 § 1 mom. i grundlagen tillräckligt exakta och noggrant avgränsade för en reglering på lagnivå.

I 41 b § i lagen om utövning av veterinäryrket föreslås det att närmare bestämmelser om specialveterinärutbildningen ska utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I nuläget utfärdas bestämmelser om den utbildning som leder till specialveterinärexamen genom förordning av statsrådet. Förslaget ligger i linje med att det också i fråga om specialistläkarutbildningen och specialisttandläkarutbildningen har utfärdats bestämmelser i författningar på ministerieförordningsnivå sedan man slopade kravet på att utbildningarna ska leda till examen.

De grundläggande bestämmelserna om ordnandet av specialveterinärutbildningen och om de studerandes rättsliga ställning kommer att finnas på lagnivå. Bemyndigandet gör det möjligt att utfärda närmare bestämmelser om specialveterinärutbildningens mål, studiernas uppbyggnad, utbildningsprogrammen, det intyg som utfärdas över utbildningen och övriga grunder för studierna. De bestämmelser som utfärdas genom förordning skulle med beaktande av innehållet i och ramvillkoren för de grundläggande bestämmelserna i lagen vara av relativt teknisk natur. Bemyndigandena att utfärda förordning anses vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade med hänsyn till 80 § 1 mom. i grundlagen.

I 42 § 3 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket kommer det att kvarstå ett bemyndigande att utfärda förordning som i huvudsak motsvarar det nuvarande bemyndigandet, och som gäller kompletterande studier som krävs för erkännande av sådana utomlands förvärvade specialistkompetenser som inte omfattas av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer. Det föreslås att formuleringen av det bemyndigande att utfärda förordning som finns i momentet görs mindre strikt så att närmare bestämmelser om kompletterande studier får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. De specialiseringsutbildningar som ordnas i tredjeländer varierar i hög grad i fråga om längden och innehållet, och för att de ska erkännas i Finland förutsätts det i praktiken att sökandens kompetens och de nationella kraven på specialveterinärkompetenserna jämförs från fall till fall. Av denna orsak kan den jämförelse av utbildningarnas motsvarighet som lagen förutsätter göras också vid den behöriga myndigheten utan närmare bestämmelser på förordningsnivå.

Avsikten är att statsrådets förordning om specialveterinärexamen och rätten att vara verksam som specialveterinär ska upphävas i samband med reformen. Dessutom föreslås det att 1 § i statsrådets förordning om examina och specialiseringsutbildningar vid universitetet samt bilagan till statsrådets förordning om en referensram för examina och övriga samlade kompetenser (120/2017) ändras. Slopandet av kravet på att specialveterinärutbildningen ska leda till examen kommer dessutom att beaktas separat i samband med översynen av statsrådets förordning om högskolornas examenssystem (464/1998).

9 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2023.

10 Verkställande och uppföljning

Genomförandet av de föreslagna bestämmelserna och av de nya bestämmelserna på förordningsnivå kommer att ankomma på i synnerhet Helsingfors universitet, som är utbildningsanordnaren. Avsikten är att man vid jord- och skogsbruksministeriet ska följa hur de nya bestämmelserna fungerar, genom normalt samarbete med Helsingfors universitet, Livsmedelsverket och andra intressegrupper samt exempelvis genom att man följer antalet personer som genomgår specialveterinärutbildning och hur de etableras på arbetsmarknaden. Propositionen gör det möjligt att effektivare genomföra kontinuerlig utvärdering och utveckling av specialveterinärutbildningen i enlighet med behoven inom veterinärvårdssystemet.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Vetenskapens och den högsta utbildningens frihet

I 16 § 3 mom. i grundlagen tryggas vetenskapens, konstens och den högsta utbildningens frihet. Enligt 123 § i grundlagen har universiteten självstyrelse.

Det går inte att genom förordning av statsrådet eller ministeriet utfärda bestämmelser om läroämnenas eller utbildningsprogrammets innehåll, eftersom dessa befogenheter hör till vetenskapens, konstens och den högsta utbildningens frihet och till universitetens självstyrelse (se t.ex. GrUU 19/2004 rd). Fastställandet av examensmålen, studiestrukturen och andra grunder för studierna kan däremot inte anses höra till vetenskapens och den högsta utbildningens frihet, utan universiteten har en grundlagsfäst autonomi när de sköter sina lagstadgade uppgifter på det sätt som specificerats i lagstiftningen i fråga om utbildningsansvaret.

Den föreslagna överföringen av styrningsansvaret för specialveterinärutbildningen till jord- och skogsbruksministeriet påverkar inte universitetens självstyrelse. Universiteten ansvarar fortfarande för utbildningarnas innehåll. Universiteten deltar dessutom i beredningen av bestämmelser på förordningsnivå om utbildningens mål, studiestrukturen och andra grunder för studierna.

På de grunder som anförts ovan kan lagförslaget inte anses ingripa i universitetens grundlagsfästa självstyrelse eller begränsa vetenskapens, konstens och den högsta undervisningens frihet.

Rättsskydd

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag.

Enligt den föreslagna 41 b § i lagen om utövning av veterinäryrket ska Helsingfors universitet besluta om grunderna för antagningen av studerande till specialveterinärutbildningen och besluta om antagningen av studerande. På denna verksamhet vid universitetet tillämpas bestämmelserna i förvaltningslagen, vilket bidrar till att trygga garantierna för god förvaltning. Universitetslagen innehåller dessutom vissa sådana bestämmelser om de studerandes rättsskydd

som gäller samtliga studerande vid universitet, dvs. också andra än examensstuderande. En sådan är bland annat bestämmelsen i 44 § om den studerandes rätt att av universitetet få veta hur bedömningsgrunderna har tillämpats på den studerandes egen studieprestation.

Universitetslagen innehåller bestämmelser om rätten att söka ändring i universitetets beslut, såsom rätten att begära omprövning i ett ärende som gäller antagning av studerande och att genom besvär hos förvaltningsdomstolen överklaga ett beslut som meddelats med anledning av begäran om omprövning. Till den föreslagna 39 § i lagen om utövning av veterinäryrket föreslås för tydlighetens skull bli fogad en hänvisning till bestämmelserna om ändringssökande i universitetslagen.

Av betydelse med tanke på rättsskyddet för dem som avlägger specialveterinärexamen och dem som förvärvat specialveterinärkompetens utomlands är också de föreslagna lagarnas övergångsbestämmelser, genom vilka man under övergångsperioden tryggar ställningen för de studerande och statusen för sådana studier som genomförs före ändringen träder i kraft. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis ansett att den studerandes rätt att vid omställningar slutföra sina studier är viktig också med tanke på de kulturella rättigheter som tryggas i grundlagen (GrUU 9/2013 rd, s. 3).

Personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Närmare bestämmelser om skydd av personuppgifter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har nyligen sett över sin praxis i fråga om bestämmelser som gäller skydd av personuppgifter. Enligt utskottet är det i regel tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller kraven enligt den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt utskottet bör skyddet för personuppgifter härefter i första hand tillgodose med stöd av dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen om dataskydd. Man bör således förhålla sig restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger (se GrUU 14/2018 rd, s. 4—5).

Enligt principerna i dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. De personuppgifter som samlas in ska vara adekvata och relevanta och behövas med tanke på ändamålet med behandlingen. Behandlingen av personuppgifter är enligt dataskyddsförordningen lagenlig bland annat när den anknyter till fullgörandet av en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvariga (artikel 6.1 c) eller till utförandet av en uppgift av allmänt intresse eller till den personuppgiftsansvarigas myndighetsutövning (artikel 6.1 e). I artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen föreskrivs om det nationella handlingsutrymmet i anslutning till de nämnda grunderna för behandling, det vill säga om möjligheten att genom nationella bestämmelser närmare föreskriva om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter. Nationellt kan det föreskrivas bland annat om vilken typ av uppgifter som ska behandlas, de registrerade, utlämnande av uppgifter, ändamålsbegränsningar och bevaringstider. Medlemsstaternas lagstiftning ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det mål som eftersträvas. Enligt artikel 4.7 i den allmänna dataskyddsförordningen kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt, om ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt.

RP 96/2022 rd

Enligt den föreslagna 32 § i lagen om utövning av veterinäryrket ska det föras ett register över utövare av veterinäryrket, för skötseln av de tillsynsuppgifter som anges i lagen. Livsmedelsverket ska liksom hittills vara personuppgiftsansvarig. I registret ska införas de grundläggande uppgifter om yrkesutövare och rätten att utöva yrke som specificeras i paragrafens 2 mom. Enligt 3 mom. ska i veterinärregistret dessutom få föras in uppgifter som förutsätts av skötseln av tillsynsuppgifterna enligt lagen och som gäller varning eller bötes- eller fängelsestraff som en utövare av veterinäryrket tilldelats eller ådömts i sin yrkesutövning samt avsättning eller skiljande från tjänsteutövning.

Denna registerföring behövs för skötseln av den lagstadgade tillsynen över utövare av veterinäryrket. Grunden för behandlingen av personuppgifter är således den personuppgiftsansvariges lagstadgade skyldighet enligt dataskyddsförordningen. De föreslagna bestämmelserna om registrets informationsinnehåll anses kunna omfattas av det nationella handlingsutrymmet enligt dataskyddsförordningen och vara proportionella med hänsyn till behovet av myndighetstillsyn.

I lagen om utövning av veterinäryrket ingår förutom den föreslagna 32 § också vissa andra bestämmelser om skydd av personuppgifter, som har uppdaterats genom lag 75/2019 med anledning av dataskyddsförordningen. Förhållandet mellan dessa bestämmelser och kraven enligt dataskyddsförordningen och grundlagsutskottets utlåtanedpraxis har behandlats i regeringens proposition som gäller den lagen (RP 26/2018 rd).

Vissa beslut om begränsning av rätten att utöva yrke som ska antecknas i veterinärregistret meddelas i ärenden där myndigheten för tillämpningen av 5 kap. behöver behandla uppgifter som gäller en yrkesutövares hälsotillstånd. Enligt dataskyddsförordningens terminologi är det då fråga om sådana särskilda kategorier av personuppgifter som det föreskrivs om i artikel 9 i förordningen. Enligt artikel 9.1 i förordningen är det förbjudet att behandla sådana uppgifter, men undantag kan göras om villkoren i artikel 9.2 är uppfyllda. I fråga om den föreslagna regleringen rör det sig om en förutsättning för undantag enligt led g i artikel 9.2. Enligt bestämmelsen kan ett undantag göras exempelvis om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträfvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

I 6 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen (1050/2018) finns en bestämmelse enligt vilken artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte tillämpas på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Enligt 6 § 2 mom. i dataskyddslagen förutsätter behandlingen av personuppgifter i en situation som avses i paragrafens 1 mom. att den personuppgiftsansvarige vidtar lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter. Sådana åtgärder är bland annat kryptering av personuppgifter, den personuppgiftsansvariges interna åtgärder för att förhindra tillträde till personuppgifter samt åtgärder för att det i efterhand ska kunna säkerställas och bevisas vem som har registrerat, ändrat eller överfört personuppgifter. Sådana åtgärder är också utnämning av ett dataskyddsombud och åtgärder för att höja kompetensen hos den personal som behandlar personuppgifter. Dessutom hör till dessa åtgärder åtgärder för att fortlöpande säkerställa konfidentialitet, integritet, tillgänglighet och motståndskraft hos behandlingssystemen samt särskilda förfaranderegler för att säkerställa att dataskyddsförordningen och dataskyddslagen följs när personuppgifter överförs eller behandlas för något annat ändamål. I propositionen betraktas bestämmelsen om sekretess för uppgifter om hälsotillstånd i 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen, Livsmedelsverkets åtgärder för att utse en personuppgiftsansvarig samt bestämmel-

RP 96/2022 rd

serna om informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) som sådana skyddsåtgärder som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen.

De uppgifter som förs in i veterinärregistret och som rör säkerhetsåtgärder mot en utövare av veterinäryrket på grund av fällande dom i brottmål och överträdelser, straffrättsliga bötes- eller fängelsestraff samt avsättning eller uppsägning från tjänsteutövning är sådana personuppgifter om brottsliga gärningar, straff och påföljder i anslutning till brott som avses i artikel 10 i den allmänna dataskyddsförordningen. I artikeln bestäms det om behandling av personuppgifter enligt följande: ”Behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 får endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Ett fullständigt register över fällande domar i brottmål får endast föras under kontroll av en offentlig myndighet.” I propositionen anses det att 5 och 6 kap. i lagen om utövning av veterinäryrket innehåller adekvata och tillräckligt noggrant avgränsade bestämmelser om de myndighetsuppgifter vid vars skötsel det kan finnas grunder för att behandla uppgifter om en brottslig gärning, ett straff eller en brottspåföljd. Enligt propositionen utgör sekretessbestämmelserna enligt 24 § 1 mom. 3 och 28 punkten i offentlighetslagen, som också gäller uppgifter i veterinärregistret, sådana skyddsåtgärder som avses i artikel 10 i dataskyddsförordningen.

Rätt att få uppgifter

I 40 § i lagen om utövning av veterinäryrket föreslås bestämmelser om Livsmedelsverkets och regionförvaltningsverkets rätt att trots sekretessbestämmelserna få upplysningar och utredningar av statliga och kommunala myndigheter, en sammkommuns myndigheter, andra offentligtgrättsliga samfund samt apotek och läkemedelspartiaffärer.

Utifrån skyddet för privatliv och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen har grundlagsutskottet bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få uppgifter trots sekretess och då noterat att rätten att få uppgifter kan gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (bl.a. GrUU 17/2016 rd, s. 5). I propositionen ska rätten att få uppgifter bindas vid ett krav på att upplysningarna är nödvändiga för att uppgifterna enligt lagen ska kunna utföras. I bestämmelsen om rätten att få uppgifter föreslås dessutom en hänvisning till de kapitel och paragrafer i lagen där det föreskrivs om de myndighetsuppgifter som rätten att få uppgifter hänför sig till.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) 32, 40 och 42 §, sådana de lyder, 32 § i lagarna 301/2006 och 1087/2010, 40 § i lag 1484/2009 samt 42 § delvis ändrad i lagarna 301/2006 och 1094/2007, samt
fogas till 39 §, sådan den lyder i lag 29/2021, ett nytt 5 mom. samt till lagen en ny 41 b § som följer:

32 §

Veterinärregister

För skötseln av de tillsynsuppgifter som anges i denna lag förs ett register över dem som utövar veterinäryrket. Livsmedelsverket är personuppgiftsansvarig för veterinärregistret. När en utövare av veterinäryrket antecknas i veterinärregistret ger Livsmedelsverket utövaren ett identifikationsnummer.

Uppgifter som ska föras in i registret är

- 1) namn, personbeteckning, identifikationsnummer, legitimationsdatum och information om eventuell specialveterinärutbildning eller specialveterinärexamen i fråga om utövare av veterinäryrket,
- 2) arbetsplats- och kontaktinformation samt verksamhet som självständig yrkesutövare i fråga om utövare av veterinäryrket,
- 3) tid under vilken en veterinärmedicin studerande med stöd av 7 § har rätt att temporärt utöva veterinäryrket,
- 4) tid under vilken en person med stöd av 7 a § har rätt att temporärt utöva veterinäryrket,
- 5) tid under vilken en utövare av veterinäryrket med stöd av 8 § temporärt tillhandahåller veterinärtjänster,
- 6) temporär begränsning eller temporärt förbudande av rätten att utöva yrket, och
- 7) tills vidare gällande begränsning eller förbudande av rätten att utöva yrket.

Livsmedelsverket kan i veterinärregistret föra in uppgifter som förutsätts av skötseln av tillsynsuppgifterna enligt denna lag och som gäller varning eller bötes- eller fängelsestraff som en utövare av veterinäryrket tilldelats eller ådömts i sin yrkesutövning samt avsättning eller skiljande från tjänsteutövning. Dessa uppgifter kan i likhet med uppgifterna enligt 2 mom. föras in i registret även om beslutet i respektive fall inte vunnit laga kraft. Dessutom kan Livsmedelsverket i veterinärregistret föra in andra än i 2 mom. 1 punkten nämnda uppgifter om genomförd påbyggnadsutbildning.

39 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i universitetets beslut finns i universitetslagen (558/2009).

RP 96/2022 rd

40 §

Rätt att få uppgifter

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverken har rätt att trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, en sammkommuns myndigheter, andra offentlighetsrättsliga samfund samt apotek och läkemedelspartiaffärer på begäran avgiftsfritt få de upplysningar och utredningar som är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som avses i 2, 4 och 5 kap. samt 32 och 42 §.

41 b §

Specialveterinärutbildning

Specialveterinärutbildning är utbildning avsedd för veterinärer som redan har varit yrkesverksamma med syftet att fördjupa veterinärens kompetens och expertis inom en viss specialitet samt att säkerställa expertisen inom specialiteterna i servicesystemet inom veterinärområdet och i andra uppgifter som lämpar sig för veterinärer.

Specialveterinärutbildningen ordnas av Helsingfors universitet. Universitetet antar de studerande och beslutar om grunderna för antagningen av studerande. Till utbildningen kan antas en person som i Finland har fått rätt att vara verksam som legitimerad veterinär och som därefter, efter att ha förvärvat den kompetens som krävs för legitimation, i minst ett år har varit verksam i uppgifter som lämpar sig för specialiteten. Specialveterinärutbildningen ordnas som ett utbildningsprogram vars målsatta tid vid studier på heltid är tre år. På en studerandes rätt att räkna sig till godo studier eller ersätta studier tillämpas bestämmelserna i 44 § 3 mom. i universitetslagen.

Närmare bestämmelser om specialveterinärutbildningens mål, studiernas uppbyggnad, utbildningsprogrammen, det intyg som utfärdas över utbildningen och övriga grunder för studierna utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

42 §

Rätt att använda beteckningen specialveterinär

En veterinär har rätt att använda beteckningen specialveterinär, om han eller hon har avlagt specialveterinärexamen eller genomgått den specialveterinärutbildning som avses i 41 b § eller om Livsmedelsverket har beviljat veterinären denna rätt på basis av kompetens som förvärvats utomlands.

Livsmedelsverket fattar i de fall som omfattas av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer beslut om den rätt att vara verksam som specialveterinär som följer av en utomlands förvärvad specialveterinärkompetens med iakttagande av vad som föreskrivs i den lagen.

Rätt att vara verksam som specialveterinär kan Livsmedelsverket i andra fall än de som avses i 2 mom. bevilja personer som någon annanstans än i Finland har genomgått en utbildning som motsvarar specialveterinärutbildning. En ytterligare förutsättning för beviljande av rätten är att sökanden i Finland har avlagt erforderliga kompletterande studier inom området för veterinärmedicin. Närmare bestämmelser om de kompletterande studierna får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Denna lag träder i kraft den _____ 20__ .

Denna lag inverkar inte på sådan rätt att använda beteckningen specialveterinär som förvärvats i enlighet med de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet av lagen.

De ansökningar om erkännande av specialveterinärkompetens som varit anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag behandlas i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet,

RP 96/2022 rd

om sökanden före ikraftträdandet har ålagts kompensationsåtgärder eller kompletterande studier.

2.

Lag

om ändring av 7 och 37 § i universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i universitetslagen (558/2009) 37 § 7 och 8 mom., sådana de lyder i lag 1172/2014,
och
ändras 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1172/2014 och 1367/2018, som följer:

7 §

Examina och övrig utbildning samt examensstruktur

Vid universiteten kan avläggas lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga och konstnärliga påbyggnadsexamina. Universiteten kan också ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller examensdelar i form av fortbildning, öppen universitetsundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning

Högre högskoleexamen avläggs efter lägre högskoleexamen eller motsvarande utbildning. En utbildning som leder till högre högskoleexamen kan också inom de områden om vilka det föreskrivs genom förordning av statsrådet ordnas så att lägre högskoleexamen inte ingår i utbildningen, om det är ändamålsenligt med avseende på de yrkesmässiga kraven inom utbildningsområdet. En vetenskaplig och en konstnärlig påbyggnadsexamen avläggs efter en högre högskoleexamen eller efter en annan utbildning på motsvarande nivå.

Närmare bestämmelser om examina som kan avläggas vid universiteten, målen för examina, studiernas uppläggning och andra grunder för studierna samt vilka examina som kan avläggas vid de olika universiteten (*utbildningsansvar*) utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas det bestämmelser om vilken ställning högskoleexamina som avläggs vid universiteten har i högskoleexamenssystemet. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet, som bereds i samarbete med universiteten, utfärdas det bestämmelser om den närmare fördelningen av utbildningsansvaret mellan universiteten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

En studerande, som före ikraftträdandet av denna lag har inlett en utbildning som leder till specialveterinärexamen som avläggs som yrkesinriktad påbyggnadsexamen, kan avlägga examen eller övergå till att avlägga specialveterinärutbildning enligt 41 b § i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000). Studeranden övergår dock till att avlägga specialveterinärutbildningen, om han eller hon inte har avlagt examen senast den 31 juli 2027. Universitetet bestämmer om arrangemangen i samband med övergången. Studeranden kan vid övergången räkna sig till godo de studieprestationer som ingått i den utbildning som leder till examen. På de studerande som fortsätter att avlägga examen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

RP 96/2022 rd

Helsingfors den 9 juni 2022

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Antti Kurvinen

1.

Lag

om ändring av lagen om utövning av veterinäryrket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000) 32, 40 och 42 §, sådana de lyder, 32 § i lagarna 301/2006 och 1087/2010, 40 § i lag 1484/2009 samt 42 § delvis ändrad i lagarna 301/2006 och 1094/2007, samt
fogas till 39 §, sådan den lyder i lag 29/2021, ett nytt 5 mom. samt till lagen en ny 41 b § som följer:

Gällande lydelse

32 §

Veterinärregister

I syfte att sköta de tillsynsuppgifter som anges i denna lag för Livsmedelssäkerhetsverket register över dem som utövar veterinäryrket. När en utövare av veterinäryrket antecknas i veterinärregistret ger Livsmedelssäkerhetsverket utövaren ett identifikationsnummer.

Uppgifter som ska föras in i registret är

1) namn, personbeteckning, identifikationsnummer, legitimationsdatum och information om eventuell specialveterinärexamen i fråga om utövare av veterinäryrket,

2) arbetsplats- och kontaktinformation samt verksamhet som självständig yrkesutövare i fråga om utövare av veterinäryrket,

3) tid under vilken en veterinärmedicine studerande med stöd av 7 § har rätt att temporärt utöva veterinäryrket,

4) tid under vilken en person med stöd av 7 a § har rätt att temporärt utöva veterinäryrket,

5) tid under vilken en utövare av veterinäryrket med stöd av 8 § temporärt tillhandahåller veterinärtjänster,

6) temporär begränsning eller temporärt förbudande av rätten att utöva yrket, och

Föreslagen lydelse

32 §

Veterinärregister

För skötseln av de tillsynsuppgifter som anges i denna lag *förs ett register* över dem som utövar veterinäryrket. *Livsmedelsverket är personuppgiftsansvarig för veterinärregistret.* När en utövare av veterinäryrket antecknas i veterinärregistret ger *Livsmedelsverket* utövaren ett identifikationsnummer.

Uppgifter som ska föras in i registret är

1) namn, personbeteckning, identifikationsnummer, legitimationsdatum och information om eventuell *specialveterinärutbildning eller specialveterinärexamen* i fråga om utövare av veterinäryrket,

2) arbetsplats- och kontaktinformation samt verksamhet som självständig yrkesutövare i fråga om utövare av veterinäryrket,

3) tid under vilken en veterinärmedicine studerande med stöd av 7 § har rätt att temporärt utöva veterinäryrket,

4) tid under vilken en person med stöd av 7 a § har rätt att temporärt utöva veterinäryrket,

5) tid under vilken en utövare av veterinäryrket med stöd av 8 § temporärt tillhandahåller veterinärtjänster,

6) temporär begränsning eller temporärt förbudande av rätten att utöva yrket, och

Gällande lydelse

7) tills vidare gällande begränsning eller förbudande av rätten att utöva yrket.

Livsmedelssäkerhetsverket kan i veterinärregistret föra in uppgifter som förutsätts av skötseln av tillsynsuppgifterna enligt denna lag och som gäller varning eller bötes- eller fängelsestraff som en utövare av veterinäryrket tilldelats eller ådömts i sin yrkesutövning samt avsättning eller skiljande från tjänsteutövning. Dessa uppgifter kan i likhet med uppgifterna enligt 2 mom. föras in i registret även om beslutet i respektive fall inte vunnit laga kraft.

39 §

Ändringssökande

Föreslagen lydelse

7) tills vidare gällande begränsning eller förbudande av rätten att utöva yrket.

Livsmedelsverket kan i veterinärregistret föra in uppgifter som förutsätts av skötseln av tillsynsuppgifterna enligt denna lag och som gäller varning eller bötes- eller fängelsestraff som en utövare av veterinäryrket tilldelats eller ådömts i sin yrkesutövning samt avsättning eller skiljande från tjänsteutövning. Dessa uppgifter kan i likhet med uppgifterna enligt 2 mom. föras in i registret även om beslutet i respektive fall inte vunnit laga kraft. *Dessutom kan Livsmedelsverket i veterinärregistret föra in andra än i 2 mom. 1 punkten nämnda uppgifter om genomförd påbyggnadsutbildning.*

39 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i universitetets beslut finns i universitetslagen (558/2009).

40 §

Rätt att få uppgifter

Livsmedelssäkerhetsverket och regionförvaltningsverken har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter, andra offentligt rättsliga samfund samt apotek och läkemedelspartiaffärer på begäran avgiftsfritt få de upplysningar och utredningar som behövs för att uppgifterna enligt denna lag ska kunna utföras.

40 §

Rätt att få uppgifter

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverken har rätt att trots sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter, andra offentligt rättsliga samfund samt apotek och läkemedelspartiaffärer på begäran avgiftsfritt få de upplysningar och utredningar som är nödvändiga för utförandet av de uppgifter som avses i 2, 4 och 5 kap. samt 32 och 42 §.

41 b §

Specialveterinärutbildning

Specialveterinärutbildning är utbildning avsedd för veterinärer som redan har varit yrkesverksamma med syftet att fördjupa veterinärens kompetens och expertis inom en viss specialitet samt att säkerställa expertisen inom specialiteterna i servicesystemet inom

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

veterinärområdet och i andra uppgifter som lämpar sig för veterinärer.

Specialveterinärutbildningen ordnas av Helsingfors universitet. Universitetet antar de studerande och beslutar om grunderna för antagningen av studerande. Till utbildningen kan antas en person som i Finland har fått rätt att vara verksam som legitimerad veterinär och som därefter, efter att ha förvärvat den kompetens som krävs för legitimation, i minst ett år har varit verksam i uppgifter som lämpar sig för specialiteten. Specialveterinärutbildningen ordnas som ett utbildningsprogram vars målsatta tid vid studier på heltid är tre år. På en studerandes rätt att räkna sig till godo studier eller ersätta studier tillämpas bestämmelserna i 44 § 3 mom. i universitetslagen.

Närmare bestämmelser om specialveterinärutbildningens mål, studiernas uppbyggnad, utbildningsprogrammen, det intyg som utfärdas över utbildningen och övriga grunder för studierna utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

42 §

42 §

Rätt att vara verksam som specialveterinär

Rätt att använda beteckningen specialveterinär

Om veterinärers specialisering bestäms genom förordning. Endast veterinärer som uppfyller de behörighetsvillkor för specialisering om vilka bestäms genom förordning har rätt att uppge sig vara specialveterinärer.

En veterinär har rätt att använda beteckningen specialveterinär, om han eller hon har avlagt specialveterinärexamen eller genomgått den specialveterinärutbildning som avses i 41 b § eller om Livsmedelsverket har beviljat veterinären denna rätt på basis av kompetens som förvärvats utomlands.

Livsmedelssäkerhetsverket fattar i de fall som omfattas av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer beslut om den rätt att vara verksam som specialveterinär som följer av en utomlands förvärvad specialveterinärkompetens på det sätt som bestäms i den nämnda lagen.

Livsmedelsverket fattar i de fall som omfattas av lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer beslut om den rätt att vara verksam som specialveterinär som följer av en utomlands förvärvad specialveterinärkompetens med iakttagande av vad som föreskrivs i den lagen.

Rätt att vara verksam som specialveterinär kan Livsmedelssäkerhetsverket i andra fall än de som avses i 2 mom. bevilja personer som någon annanstans än i Finland har avlagt en examen som motsvarar specialveterinärexa-

Rätt att vara verksam som specialveterinär kan Livsmedelsverket i andra fall än de som avses i 2 mom. bevilja personer som någon annanstans än i Finland har genomgått en utbildning som motsvarar specialveterinärutbild-

RP 96/2022 rd

Gällande lydelse

men. En ytterligare förutsättning för legitimation är att sökanden i Finland har avlagt erforderliga kompletterande studier inom området för veterinärmedicin. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms närmare om de kompletterande studierna.

Föreslagen lydelse

ning. En ytterligare förutsättning för beviljande av rätten är att sökanden i Finland har avlagt erforderliga kompletterande studier inom området för veterinärmedicin. *Närmare bestämmelser om de kompletterande studierna får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag inverkar inte på sådan rätt att använda beteckningen specialveterinär som förvärvats i enlighet med de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet av lagen.

De ansökningar om erkännande av specialveterinärkompetens som varit anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag behandlas i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om sökanden före ikraftträdandet har ålagts kompensationsåtgärder eller kompletterande studier.

2.

Lag

om ändring av 7 och 37 § i universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut *upphävs* i universitetslagen (558/2009) 37 § 7 och 8 mom., sådana de lyder i lag 1172/2014, och *ändras* 7 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1172/2014 och 1367/2018, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Examina och övrig utbildning samt examensstruktur

Examina och övrig utbildning samt examensstruktur

Vid universiteten kan avläggas lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga, konstnärliga *och yrkesinriktade* påbyggnadsexamina. Universiteten kan också ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller examensdelar i form av fortbildning, öppen universitetsundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning.

Vid universiteten kan avläggas lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga *och konstnärliga* påbyggnadsexamina. Universiteten kan också ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller examensdelar i form av fortbildning, öppen universitetsundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning.

Högre högskoleexamen avläggs efter lägre högskoleexamen eller motsvarande utbildning. En utbildning som leder till högre högskoleexamen kan också inom de områden om vilka det föreskrivs genom förordning av statsrådet ordnas så att lägre högskoleexamen inte ingår i utbildningen, om det är ändamålsenligt med avseende på de yrkesmässiga kraven inom utbildningsområdet. En vetenskaplig, konstnärlig *och yrkesinriktad* påbyggnadsexamen avläggs efter en högre högskoleexamen eller en annan utbildning på motsvarande nivå.

Högre högskoleexamen avläggs efter lägre högskoleexamen eller motsvarande utbildning. En utbildning som leder till högre högskoleexamen kan också inom de områden om vilka det föreskrivs genom förordning av statsrådet ordnas så att lägre högskoleexamen inte ingår i utbildningen, om det är ändamålsenligt med avseende på de yrkesmässiga kraven inom utbildningsområdet. En vetenskaplig *och en konstnärlig* påbyggnadsexamen avläggs efter en högre högskoleexamen eller efter en annan utbildning på motsvarande nivå.

Närmare bestämmelser om examina som kan avläggas vid universiteten, målen för examina, studiernas uppläggning och andra grunder för studierna samt vilka examina som kan avläggas vid de olika universiteten (utbildningsansvar) utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet bestäms det vilken ställning högskoleexamina

Närmare bestämmelser om examina som kan avläggas vid universiteten, målen för examina, studiernas uppläggning och andra grunder för studierna samt vilka examina som kan avläggas vid de olika universiteten (*utbildningsansvar*) utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet *utfärdas det bestämmelser om vilken ställning*

Gällande lydelse

som avläggs vid universiteten har i högskoleexamenssystemet. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet, som bereds i samarbete med universiteten, utfärdas det bestämmelser om den närmare fördelningen av utbildningsansvaret mellan universiteten.

37 §

Behörighet för studier som leder till högskoleexamen och för specialiseringsutbildning

Till studier som leder till yrkesinriktad påbyggnadsexamen kan den antas som har avlagt

1) lämplig högre högskoleexamen, eller
2) lämplig utländsk utbildning som i landet i fråga ger behörighet för motsvarande högskolestudier.

Närmare bestämmelser om behörighet för studier som leder till yrkesinriktad påbyggnadsexamen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

högskoleexamina som avläggs vid universiteten har i högskoleexamenssystemet. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet, som bereds i samarbete med universiteten, utfärdas det bestämmelser om den närmare fördelningen av utbildningsansvaret mellan universiteten.

37 §

Behörighet för studier som leder till högskoleexamen och för specialiseringsutbildning

7—8 mom. uphävs

Denna lag träder i kraft den 20 .

En studerande, som före ikraftträdandet av denna lag har inlett en utbildning som leder till specialveterinärexamen som avläggs som yrkesinriktad påbyggnadsexamen, kan avlägga examen eller övergå till att avlägga specialveterinärutbildning enligt 41 b § i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000). Studeranden övergår dock till att avlägga specialveterinärutbildningen, om han eller hon inte har avlagt examen senast den 31 juli 2027. Universitetet bestämmer om arrangemangen i samband med övergången. Studeranden kan vid övergången räkna sig till godo de studieprestationer som ingått i den utbildning som leder till examen. På de studerande som fortsätter att avlägga examen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Jord- och skogsbruksministeriets förordning

om specialveterinärutbildning

I enlighet med jord- och skogsbruksministeriets beslut föreskrivs med stöd av 41 b § 3 mom. i lagen om utövning av veterinäryrket (29/2000):

1 §

Utbildningens mål

Målet för specialveterinärutbildning är att göra veterinären förtrogen med den vetenskapliga kunskapen och inhämtandet av information inom den specialitet som ingår i veterinärens utbildningsprogram samt ge färdigheter för specialveterinärs uppgifter inom specialiteten, för upprätthållande av yrkesskickligheten och utvecklandet av området samt för verksamhet som specialveterinär i systemet för veterinärvårdstjänster och i andra uppgifter som förutsätter specialkompetens inom området.

2 §

Utbildningsprogram

Specialveterinärutbildning ordnas i form av utbildningsprogram, till vilka hör

- 1) smådjursjukdomar,
- 2) hästsjukdomar,
- 3) hälso- och sjukvård för produktionsdjur,
- 4) allmänveterinärmedicin,
- 5) miljö- och hälsoskydd,
- 6) smittsamma djursjukdomar.

3 §

Genomförande av specialveterinärutbildning

För att genomgå specialveterinärutbildning ska veterinären

- 1) med godkänt resultat genomföra en handledd treårig praktisk utbildning, varav minst x månader och högst två år genomförs vid Helsingfors universitet (*universitetet*) och resten på annat ställe än vid universitetet i en tjänst, befattning eller uppgift som universitetet godkänt och som lämpar sig för utbildningsprogrammet,
- 2) slutföra en av universitetet godkänd teoretisk utbildning,
- 3) på ett sätt som universitetet har fastställt visa att han eller hon har de kunskaper som krävs av en specialveterinär.

Universitetet kan bevilja undantag från de minimi- och maximitider för praktisk utbildning vid universitet som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten.

Veterinären ska utarbeta en plan över den egna utbildningens innehåll och sättet att genomföra utbildningen. Universitetet biträder veterinären vid utarbetandet av planen och godkänner den.

RP 96/2022 rd

4 §

Intyg över utbildning

Universitetet utfärdar ett intyg över fullgjord specialveterinärutbildning.

5 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2023.